

DIRVA

Nr. 126

Spalis-October 31, 1962

Cleveland, Ohio

KUBOS BYLOS UŽKULISIAI

Sovietai ilgai nenorėjo tikėti, kad Kuboje galėtų įkurti savo bazę, iš kurios sudarytų pavojų Amerikai. - Pirmas tokią galimybę įsitikino Mikojanas. - Dabar Chruščiovas greitomis nuolaidomis nori išgelbėti bent Castro režimą, kad sulaukus kitos progos. - Castro nuo tikro pralaimėjimo syki jau išgelbėjo "nesikišimo principas", kuris ir dabar turi šalininkų.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Paskutinės spalio mėnesio dienos buvo labai nemalonios Sovietijos ministerio pirmininko pavaduotojui Anastazui Mikojanui. Juk jis buvo tas, kuris įtikino bosą Chruščiovą, kad reikia tvirtintis Kuboje. Mat, iki Mikojanovo vizito 1961 m. sovietai, nors džiaugėsi įvykių raida Kuboje, tačiau netikėjo galutinu tos salos paraudonavimu. Chruščiovas ir jo aplinka netikėjo, kad Kuba galėtų būti paversta sovietine tvirtove neįvedus į ją stiprias sovietų įgulas, o tokios įgulos turėtų paskatinti amerikiečius griebtis kokių nors žygių, kad įgulas išstūmus. Mikojanas, paviešėjęs Kuboje, raportavo Chruščiovui, kad Castro režimas yra tvirtai įsikūręs, patikimas, ir remtinas. Nuo tada Chruščiovas susidomėjo Kuba kaip galima baze Raudonajai armijai. Jis pradėjo ir atitinkamus žygius, tačiau buvo labai atsargus, masinis sovietų ginklų ir raketų, galinčių pasiekti taikinius už 2,000 mylių, gabenimas prasidėjo tik rugsėjo-spalio mėnesį, o jų montavimo darbai tik antroje spalio mėn. pusėje. Tik rugsėjo mėn. Chruščiovas su pačiu gambiausiu iš Kubos komunistų Che Guevara pasirašė sutartį, kuria sovietai pasižadėjo apginkluoti Kubos kariuomenę. Sovietai savo ginklus vežė didžiausioje paslapytyje ir pačių kubiečių neprileido prie paprasčiausių įsistiprinimo darbų. Yra patikimų žinių, kad Castro ir co. apie sovietų sumanymus ir ginklų paskirtį galėjo tik spėlioti.

Kai JAV paskelbė "karantiną" ir pradėjo ruoštis Kubos invazijai, sovietų raketos dar nebuvo paruošties stovyje, todėl Chruščiovas

nutarė trauktis atgal prisidamas smūgį savo prestižui, tačiau stengdamasis, jei galima, išgelbėti Castro režimą. Rašant šias eilutes atrodo, kad prezidentas Kennedy klydo nepriimdamas kai kurių senatorių patarimo kartu su blokada pradėti ir invaziją. Prasidėjusios derybos per Jungtinių Tautų generalinį sekretorių Thant ko gero gali Castro režimą išgelbėti.

Reikia pastebėti, kad tuo atveju Castro būtų tikrai gimęs po laiminga žvaigžde, kuri jam padėjo išsisukti nuo teisingo likimo ne tik šį kartą, bet ir pereinant metų balandžio mėn. Tada, kaip atsimename, invaziją prieš jį buvo padarę jo politiniai priešai, JAV apginkluoti ir remiami. Faktiniai, kaip dabar paskelbė Dr. N. Rivero savo knygoje "Castro's Cuba An American Dilemma" invaziją turėjo įvykti 1960 m. lapkričio mėnesį. (Dr. N. Rivero, Cubos diplomatas diktatoriaus Batistos laikais, prisidėjo prie Castro samokso, tačiau greitai juo nusivylė tapo vienu iš Castro priešų vadų). Bet invazija lapkričio mėn. neįvyko, nes kandidatas į prezidentus Kennedy nebuvo ta idėja susižavėjęs, todėl Eisenhoweris nutarė visą reiką perduoti naujai administracijai. Pagal CIA planą invazija turėjo įvykti su JAV karo laivyno ir aviacijos parama. Atėjęs į valdžią Kennedy atsistojo prieš dilemą: vykdyti tuojau invaziją ar paruoštus invazijai Gvatemaloje kubiečius išvaikyti. Antrasis atvejis buvo nepriimtinas, nes duotų progos respublikonų kritikai ir labai numuštų kubiečių moralę. Reikia atsiminti, kad naujosios adminis-

tracijos užsienio politikos formuotojai galvojo, kad santykių su lotynų Amerika pagerinimui reikia griežtai laikytis nesikišimo taisyklės, kurią Adlai Stevensonas taip suformulavo: "principle of nonintervention is a religion".

Kad išlaikius tos religijos dogmas, Kennedy leido pradėti invaziją, tačiau atsakė duoti JAV karo laivyno ir aviacijos paramą. Vietoje to invazijos uvertiūrai Castro aerodromus turėjo bombarduoti keli seni B-26 bombonešiai, vairuojami kubiečių lakūnų. Kai tie subombardavo savo taikinius, Kuba pakėlė didelį triukšmą Jungtinėse Tautose. Stevensonas tada dievažinosi, kad tie lėktuvai yra neamerikiečių ir kartu grąšino savo atsistatydinimu prezidentui Kennedy, jei Kuba būtų bombarduojama amerikiečių. Šamišio rezultate grąšiusiems į bazę laisvųjų kubiečių lakūnams nebuvo leista pakilti antrajam išskridimui, o patys laisvieji kubiečiai išsikėlė į Kubą -- kiaulių įlanką -- visai nežinodami, kad negaus jokios paramos iš JAV.

Prieš invazijos paramą smarkiai pasisakė tokie svarbūs administracijos užsienio politikos planuotojai kaip Rostow, Schlesinger Jr. ir Bundy Jr. Bet vienu iš didžiausių ir lemiamųjų invazijos paramos priešų buvo užsienio reikalų komisijos pirmininkas senatorius J. William Fulbright (dem. Ark.). Būdinga, kad dabar pats Fulbright, jei tikėti neoficialiems, tačiau ir nepaneigtiems pranešimams, painformuotas apie numatomą blokadą siūlė prezidentui pradėti ne blokadą, bet invaziją.

* JAV SUSPENDAVO 24 VALANDOM KUBOS BLOKADĄ, išlaikydamos pasižadėjimą JTO sekretoriui Thant, kad bus parodyta gera valia jo vizito Kuboje metu.

* BLOKADOS SUSPENDAVIMO METU NENUMATOMI INCIDENTAI, nes Chruščiovas buvo jau įsakęs laivams vengti susidūrimų.

* IKI ŠIOL BUVO NESKELBIAMA, kad blokados metu JAV karo laivynas užtikino ir privertė išnerti iš po vandens 2 rusų povandeninius laivus.

* TRYS JTO ATSTOVAI JAU PASKIRTĖ ir pasirošę vykti į Kubą, kad prižiūrėtų sovietinių bazių išvežimą.

Vytautas Meškauskas
4222 Euclid Str.
E. Chicago, Ind.

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Los Angeles lietuvių veikėjų susitikimo metu su Richardu Nixonu, buvo įteikta buvusiam JAV viceprezidentui dovanėlė -- knyga "Lithuania Land of Heroes". Nuotraukoje R. Nixon tarp lietuvių. Iš kairės: Danutė Gustaitė, Birutė Lembergaitė, Richard Nixon, ir Giedrė Gustaitė.

L. Kančausko nuotrauka

SOVIETINIAM KOLONIALIZMUI TURI BŪTI PADARYTAS GALAS

Raudonosios Imperijos valdovai turi daug sunkumų savo vidaus gyvenime: ūkinės, politinės, tautinės ir socialinės negerovės visiems -- tiek pavergtiesiems, tiek ir užsieniui -- yra regimi faktoriai vis didiną įtampą sovietinėje imperijoje.

Kad nukreiptų gyventojų dėmesį nuo savo vidaus negerovių, Kremlius vada pakartotinai keičia tarptautinius neramumus, kuriems -- tiek pavergtiesiems, tiek ir užsieniui -- yra regimi faktoriai vis didiną įtampą sovietinėje imperijoje.

nam ir daug kur kitur varė savo imperialistinę ekspansiją. Pagaliau Sovietai pradėjo krauti savo branduolinius ir kitokius ginklus JAV pasienyje t.y. Kuboje. Iš šios savo bazės Sovietai numatė savo agresiją plėsti į kitas Pietų Amerikos žemes ir tuo pačiu grąsinti ir Šiaurės Amerikos žemynui. Be to, Vakarų Berlyno pretekstu, neatlaikydami veržiasi ir į Vakarų Europą.

Atsiradus Amerikos palangėje Sovietų Sąjungos karinėms bazėms su visokių rūšių puolamaisiais ginklais, Washingtonas priėjo kantrybės stebėti visokių sovietų karinių pasirengimų ir vieną kartą prezidentas Kennedy pasakė GANA ir paskelbė blokadą ginklams gabinti į Kubą. Tai istorinis žygis, kuriuo sovietinei ekspansijai Amerikos žemyną, užkertamas kelias.

Mes, kurie daug kartų esame prašę konkretnių žygių prieš Lietuvos okupantą Sovietų Sąjungą, aukštai vertiname šį Amerikos ryžtą išeiti į atvirą kovą prieš sovietinę imperialistinę ekspansiją. Ir Lietuvos ir JAV priešas yra tas pats - Sovietų Sąjunga. JAV, pradėjusios stipresnę su šiuo bendru priešu kovą, stiprina ir lietuvių tautos viltis greičiau atgauti laisvę.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS, sveikindamas Amerikos realų ir stiprų pasipriešinimą Sovietams, dėkoja vilčių, kad JAV valstybės vyrai nekreips dėmesio į siūlymus iš kur jie keltų -- iš vidaus ar užsienio -- pasukti Kremliaus statomųjų pinklių kryptimi.

Tikėsime, kad prezidento Kennedy pradėtasis žygis nesiribos Kubos nuo sovietinės bazės apalyumu, bet pasieks ir pavergtų Europos tautų, tarp jų ir Lietuvos, laisvės reikalus.

VLIKO PREZIDIUMAS

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* INDIJOS PREMJEAS NEHERU kviečia indus pasiruošti ilgam karui.

* INDIJAI ATMETUS PEIPINGO PASIŪLYMĄ dėl paliaubų, indai masėmis stoja į kariuomenę.

* JAV NEDELSIANT TEIGIAMAI ATSILIEPĖ į Indijos prašymą suteikti paramą ginklams. Iš Anglijos ginklų parama jau plaukia.

* SOVIETŲ SĄJUNGOS PROPAGANDOS APARATŪRA įkinkyta į darbą, kad apsaugojus ir pridengus Chruščiovo prestižą ryšium su pasitraukimu Kubos krizėje, Sov. S-gos gyventojams jų premjeras pristatomas kaip taikos apaštalas. Tačiau daugelis stebėtojų abejoja, ar tokios pat nuotaikos vyrauja Kremliaus posėdžiuose.

* JAV KARINIAI EKSPERTAI STEBISI, kokių būdu diplomatai sugebėjo atskirti Kubos "ginimui" ginklus, (iki blokadai paskelbus) nuo puolamųjų ir agresijai skirtų ginklų. Tų ekspertų manymu, šautuvus Kubos kareivio rankose gali nužudyti JAV kareivį.

Šiandien ir rytoj

KAS dabar bus? Bent šiuo momentu nebetikima į pasaulinį karą, kuris galėtų įsiliepsnoti Karaių jūroje. Amerikos karinės jėgos esant aliarmo padėty, vargu ar Chruščiovas drįs rizikuoti, kad jo kraštas būtų sunaikintas kare prieš Ameriką.

Kaip ir galima buvo laukti, jis padarė naują žingsnį atgal, sutikdamas Kuboje išardyti atominę raketų bazę.

Stebėtojų apskaičiavimu rusai į Kubą buvo pristatę už 200 milijonų dolerių ginklų, įskaitant ir atomines raketas.

Vienų nuomone tie ginklai turėjo Castrui padėti įgyvendinti revoliuciją Pietų Amerikoje. Kiti mano, kad Chruščiovas, stiprindamas Kubą, norėjo turėti savo rankose kozirį deryboms dėl Berlyno. Dar kiti galvoja, kad įsteigimas bazių Kuboje susietas su noru padaryti spaudimą į Ameriką ir viešąją opinią, kad būtų likviduotos amerikiečių bazės Turkijoje ir Japonijoje.

TACIAU dauguma stebėtojų pripažįsta, jog Chruščiovas labiausiai norėjo išbandyti amerikiečių drąsą ir pasiryžimą, kad galėtų žinoti, kiek toli jis galės eiti Berlyne.

Bet nėra to blogo kas neišeitų į gerą. Šį kartą Chruščiovas galėjo įsitikinti, kad amerikiečiai pasiryžę ryžtingai laikytis ir, jei reikės, nebijos kariauti. O kariauti rusams šiuo momentu nepatogu.

Bolševikų taktika visiems žinoma. Jie ieško būdų infiltracijai, kad sukėlus neramumus ir vėliau tarptautinėje šachmatų lentoje galėtų pastumėti savo figūras. Iki šiam laikui šita politika jiems sekėsi. Bet Kuboje atsimušė į amerikiečių veto.

LAIKE JT sekretoriaus Thant vizito Kuboje "karantinas" 24 valandoms nuimtas, bet amerikiečių karinės jėgos pasilieka aliarmo padėtyje, nors ir pereinama derėtis prie žaliąjo stalo. Kalbant su sukleimi reikia būti viskam pasiruošusi.

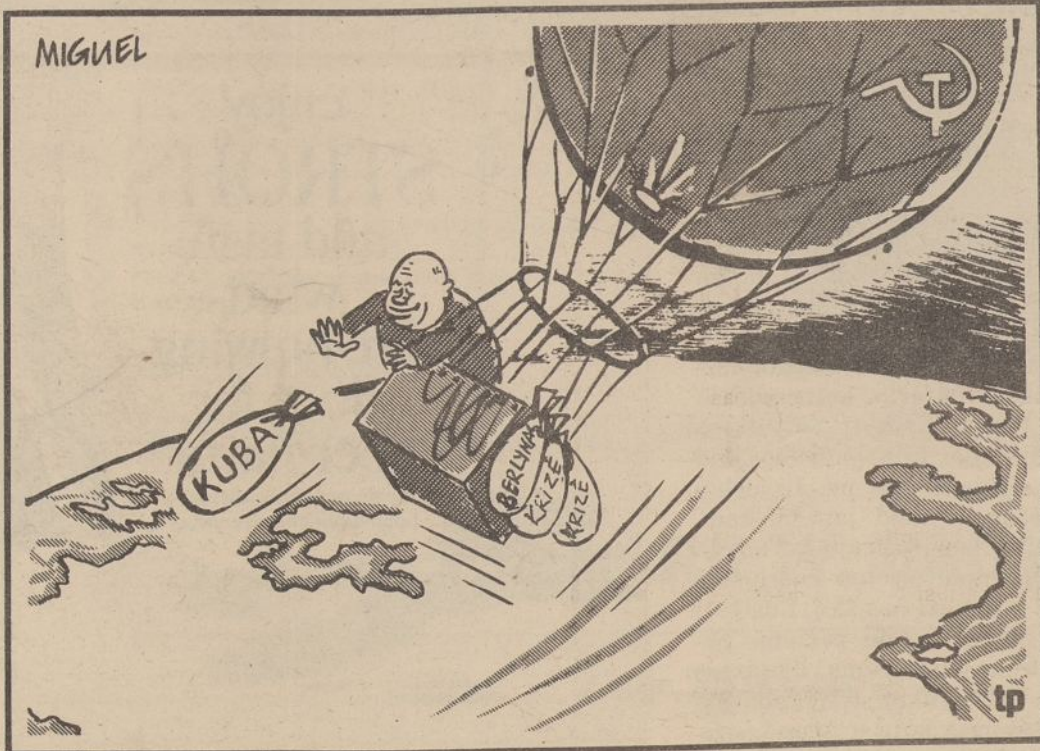
Prezidentas Kennedy parodė didelį šaltakraujį sunkiomis valandomis. Būtų sveikintina, kad jis ir toliau griežtai laikytųsi ir nepasiduotų Nikitos šypsenoms.

Įvykiai parodė, kad sovietai skaitosi tik tada, kada su jais tvirtesniu balsu kalbama.

LENKAS ūkininkas, pirmą kartą atvykęs į Varšuvą ir pamatęs gatvę vedant kupranugarį, iš nustebimo sušuko:

- Baisu, kaip komunistai galėjo šį arklį taip nuvaryti...

(vg)

Gal tai padės dar išsilaikyti aukštyje?...

Vertė J. P. PALUKAITIS

(83)

Janscis sėdėjo trečiojoje kupėje. Reinoldas staiga sustojo, netikėtai pasitraukė į šalį ir praleido abu seklius, palaukė, kol jie nutolo tris ar keturis metrus, trumpai linktelėjo Jansciui ir nubėgo ten, iš kur buvo atėjęs, vos ne melsdamasis, kad niekas neužstotų kelio; tūlas storulis, dabar pasirodęs koridoriuje, galėjo reikšti galą viskam.

Jis išgirdo užpakaly greitus savo persekiotojų žingsnius ir paskubino savo tempą. Antrasis vagonas, trečiasis, ketvirtasis ir pagaliau jo: jis staigiu šuoliu pasuko už kampo, puolė į tualetą, galimai garsiau užtrenkdamas duris — jo persekiotojai neturėjo nė akimirką suabejoti, kur jis dingio — ir užsirakino.

Jis paėmė didįjį molinį asotį, įgrūdė viršun nešvarų rankšluostį, kad viduje liktų ko daugiau vandens, atsi-traukė žingsnį atgal ir visa jėga paleido asotį pro langą. Triukšmas buvo toks didelis, kokio jis buvo tikėjęsis, taip, net garsesnis, ir jo ausyse dar nebuvo išnykęs dūžtančio stiklo skambėjimas, kai jis iš kišenės išsitraukė pistoletą, jį pagriebė už vamzdžio, išjungė šviesą, tyliai atrakino duris ir išėjo į koridorių.

Abu persekiotojai buvo žemyn nūtraukę langą ir kiek pajėgdami išlindę laukan, kad nustatytų, kas atsitiko ir kur galys būti dingęs Reinoldas. Juodu nebūtų žmonės, jei būtų kitaip reagavę. Reinoldas nelaukė nė akimirkos, jis prišoko ilgu šuoliu ir artimiausiam iš jų spyrė užpakalin: durys atsoko, ir vienas jų per galvą išsivertė laukan, į pustamą sniegą, net nespėjęs surikti. Antrąjį, išblyškėję, jis nusitraukė paskui save, tas apsisuko aplink savo ašį, dar spėjo viena ranka sugriebti vidinę durų briauną ir beviltiškai bandė įsitraukti į vagoną. Tačiau visa kova truko ilgiausiai dvi sekundes, Reinoldas buvo negailėstingas, jo pistoleto rankena kliudė rankos pirštus, apkabiniusius durų briauną, pilna jėga, ir po to durų angoje nebuvo matyti jokio vyro, tik didėjanti nakties tamsa, ir plonas, aštrus rikšmas dingio ratų dundėjime ir vėjo kaukime.

Per kelias sekundes Reinoldas išėmė iš sklėsčio įdubimo jau atsipalaidavusį pagaliuką ir duris vėl patikimai uždarė. Jis įsikišo pistoletą palto kišenėn, pasiėmė iš tualetu plaktuką ir kišeninę lempą ir nuėjo link priešais esančių, vėjo pusėn atsuktų, vagono durų.

Traukinys dabar riedėjo pietvakarių kryptimi, į Pecsą, ir pietryčių pūga traukinį kliudė tiesiai iš šono, ir Reinoldas susidarė įspūdį, kad iš lauko duris spaudė kažkas stipresnis už jį. Du, tris kartus įsiremė jis visa jėga, tačiau durys teatsivėrė tik porą centimetrų.

Jis jau nebeturėjo labai daug laiko — galbūt dar septynias, daugiausiai aštuonias minutes. Jis pasiekė rankeną viršuje, patraukė langą žemyn — ir sekančią akimirką turėjo susigūžti: tokia jėga įsiveržė vėjas pro atvertą langą. Pūga buvo dar blogesnė, negu Reinoldas buvo įsivaizdavęs, ir jam dabar buvo aišku, kad traukinys sulėtėjo ne dėl aukštumos, o dėlto, kad mašinistas sulėtino tempą, vengdamas traukinio nuslydimo nuo bėgių. Reinoldas jau galvojo, ar ne geriau būtų visiškai atsiskirti to savižudiško plano, tačiau ši pagunda tęsėsi tik labai trumpai.

Jis vėl spustelėjo visa jėga duris — kartą, du kartus, tris kartus, ir tik per ketvirtąjį bandymą jam pasisekė įsprauti koją į pravertą plyšį. Tada jis įstūmė plyšin alkūnę, paskui petį, ir pagaliau, jau puse kūno išlindęs laukan, jis vėl spustelėjo duris visa jėga, dešiniąją koją leisdamas žemyn, kol surado apledijusią pakopą, o kairiąją palikdamas durų plyšyje. Kaip tik tuo metu jo kišenėje buvęs plaktukas užsikabino už kažkurios durų dalies viduje, ir taip stovėjo jis, įsprautas tarp durų ir vagono sienos, beveik ištisą minutę — minutę, kuri jam pasirodė beveik amžinybe, beviltiškai stengiantis išsilaivinti iš tos būklės ir be paliovos bijant, kad kas nors galys ateiti pasitikrinti, dėl kurios priežasties audra pradėjo švilpti išilgai koridoriaus. Ir po to ištrūko iš jo palto pora sagų, ir jis vėl buvo laisvas — taip staiga ir tokiu stipriu smūgiu, kad jo dešinioji koja nuslydo nuo pakopos, ir Reinoldas akimirką kabojo, laikomas tik savo kairiosios rankos ir savo kairiosios kojos, kurios buvo įstrigusios duryse. Sunkiai ir lėtai jis traukė savo kūną aukštyn — dešiniąją ranką niekur negalėjo rasti užsikabinimo, — pastatė dešiniąją koją ant pakopos, ištraukė kairiąją ranką iš tarpdurio ir apgniauzė atviro lango rėmą. Pagaliau jis atpalaidavo ir duryse įsprautą kairiąją koją, durys triukšmingai užsitrenkė, ir Reinoldas stovėjo lauke, laikomas tik baigiančių nugrubti savo kairiosios rankos pirštų ir vėjo spaudimo, jį glaudžiančio prie vagono sienos.

Nebuvo taip tamsu, kad nieko nebūtų galima matyti, tačiau vėjas nešė jam į akis sniegą ir akino jį. Jis žinojo, kad stovėjo pačiame vagono gale ir, nors dešiniąją ranką galėjo pasiekti beveik pusmetrį už kėtės — nerado nė mažiausio išsikišimo, už kurio galėtų užsikabinti. Jis pasilenkė, laikydamasis ištista kairiąją, kiek pasiekdamas užpakalin ir dešiniąją koją ieškojo buferio, bet negalėjo rasti. Jo kairiąją ranką, kuri turėjo laikyti viso kūno svorį, pradėjo skaudėti, jo pirštai jau taip nugrubo, kad jis nebegalėjo nustatyti, ar jie slysta ar dar ne. Jis nebegalvojo ilgiau, nes neišsikišė nutuokė, kad jam niekada nepasiseksią įvykdyti tai, ką jis dabar turėjo įvykdyti, jeigu bent akimirką pagalvosias apie su tuo susijusias pasekas: beveik tikrą galimybę nužengti pro šalį, nuslysti ir rasti mirtį po ratais. Jis pastatė abi kojas pačiame pakopos gale, paleido kairiąją laikytą lango rėmą, likdamas tik vėjo spaudimo prilaikomas prie laukan išsigaubusios vagono sienos, paskui pakėlė dešiniąją koją ir žengė nežinomybėn — ir vėjas pagavo jį ir įspraudė tarp abiejų vagonų.

(Bus daugiau)

DĖL KUN. A. MILUKO MONOGRAFIJOS

Prieš keletą mėnesių iš spaudos išėjo patraukliai išleista knyga -- "Kun. Ant. Miluko monografija". Leidėjas - redaktorius -- Vl. Mingėla. Lėšos rinktos prenumeratoro keliu. Atspaudė Liet. enciklopedijos spaustuvė. Amerikos lietuvių senoji karta gerai prisimena velionį kun. A. Miluką, visą savo amžių besisielojusį dėl Lietuvos reikalų, spausdinusį knygeles, pasidarbusį tautos labui, kur ypač reikėjo svarios tautos.

Šios monografijos leidėjas įdėjo nemažą darbo, renkant medžiagą. Tai nelengvas darbas ir nenustatė, kad pasitaiko knygoje netikslumų ir perdėjimų, kurių gal ir sunku buvo išvengti.

Čia noriu įsiterpti su keliomis pastabomis, kur kalbama apie lietuviškąją veiklą.

Apie 1908-9 metus lietuvių inteligentų tiek pasauliečių, tiek ir dvasininkų, čia, Amerikoje, turėjom nemažai. Pirmajam karui prasidėjus ir vėliau, pradėjus galvoti apie Lietuvos autonomiją, jau buvo pristeigtų fondų, o dar paskiau, ypač paskelbus Lietuvos Nepriklausomybę, išdygo eilė tarybų ir komitetų. Taigi vieno asmens veikla -- kaip knygoje norima pabrėžti -- būtų buvusi beprasmiška ir nesėkminga.

Velionis galėjo tik talkininkau-

ti tose grupėse, kuriose jis matė didesnę naudą Lietuvos labui.

Monografijos redaktorius ir leidėjas, turbūt entuziazmo pagautas, velioniu kun. Milukui sukrovė bene visus Amerikos lietuvių veiklos nuopelnus. Monografiją skaitant, taip ir matyti -- jis vienui vienas tą darbą atlikęs. Nenuostabu, kad per Darbininką vienas senosios kartos veikėjas, perskaitęs monografiją, išsižeidė ir pą pavadino "panegirika ir žemiau kritikos".

Norime pastebėti dėl monografijoje užtikamų pastabų apie tautininkus. Sudaromas įspūdis turtum tai būtų kokia mūsų visuomenėje neapkenčiama sekta, su kuria padoriam lietuviui nepakeičiui. O vienok velionis kunigas buvo visai kitokios nuomonės. Jei matydavo iš to naudos Lietuvai, veikdavo iš vieno. Matyt, monografijos redaktorius, mažai pažindamas Amerikos tautininkus, juos sulygina su Lietuvoje buvusiu Tautininkų S-ga, kada ten davė partijų rungtynės... Amerikos tautininko alfa ir omega yra vien Lietuva, kuriai visą laiką nuoširdžiai dirbo ir veiks, nesitikėdamas jokių valdiškų pyragų. Lietuvą mylėti ir jai dirbti -- Amerikos tautininko idealas. Kan. J. Tumas ir kun. A. Milukas savo dvasia buvo tautininkai,

visą gyvenimą aukoję tautos reikams. Nereikėjo jiems partijos pažymėjimų, jie darbais įrodė savo ryžtą tautai.

Monografijos redaktorius matyt, neturėjo išsamių, tikrų žinių apie Korp. Neo Lithuania atstovų atvykimą į Ameriką rinkti aukų savo bendrabučiu Kaune. Rašoma: "Kun. Milukas, nuvykęs prie laivo, atvykusius studentus parsivežė ir apgyvendino klebonijoje".

Tiesa, parsivežė, tačiau kunigas buvo įprašytas studentus globoti per jo leidžiamą laikraštį.

Žvaigždės redaktorė J. Pranaitytė. Mat, vienas tų studentų buvo jos sūnėnas. Studentams paremti buvo sudarytas specialus komitetas. Dėl maršruto važinėti po kolonijas ir dėl surinktų aukų tvarkymo kunigas neturėjo laiko. Buvo savų reikalų daug. Jis, tiesa, padėjo, kiek aplinkybės leido. Dėkui ir už tai.

Ten, kur rašoma, kad kiti dvasininkai kun. Miluką persekiojo už tai, kad jis rėmė ar bendradarbiavo su tautininkais, yra perdėta.

Buvo ir daugiau dvasininkų kurie Lietuvos reikalais kartu su tautininkais veikdavo. Buvo juk, visose srovėse pasikarščiaimų ir siaurų nuomonių...

Nepaisant šių kelių pastabų monografija kiekvienam skaitytinai ir įdomi. Patariam ją įsigyti ir nuodugniai perskaityti. Knygų lentynoje šiai monografijai tenka užpelnyta vieta, o jos išorinė išvaizda, be abejo, yra knygynėlių papuošalas.

Pr. Narv.

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VISI KALBA APIE

SETH TAFT

KANDIDATĄ Į
VALSTIJOS
SENATORIUS

VISI KALBA APIE

SETH TAFT

Including the
Following
Distinguished
Clevelanders
Who Earnestly Ask
That You
Vot for Him on
November 6, 1962

Joe Dolesch
Fed Gonda
Edward Husa
Rose Kudravy
Ralph J. Perk
Frank A. Polk
Gertrude Polcar
Walter Rutenski
Joseph Uhler
Joseph V. Vondrasek

VISI KALBA APIE

SETH TAFT

KANDIDATĄ Į
VALSTIJOS
SENATORIUS

Sponsored by Non-Partisan
Citizens' Committee for
Seth Taft for State Senators,
Dr. T. Keith Glennan and
Alfred A. Benesch, co-chairman,
12805 Shaker Boulevard

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite

ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

CLEAN UP THE MESS
IN THE COUNTY COURT HOUSE

ELECT
CHARLES P.
MASTERSON
COUNTY COMMISSIONER
REPUBLICAN

JOHN M. MANOS, Sec'y, 27001 Bruce Rd., Bay Village, Ohio

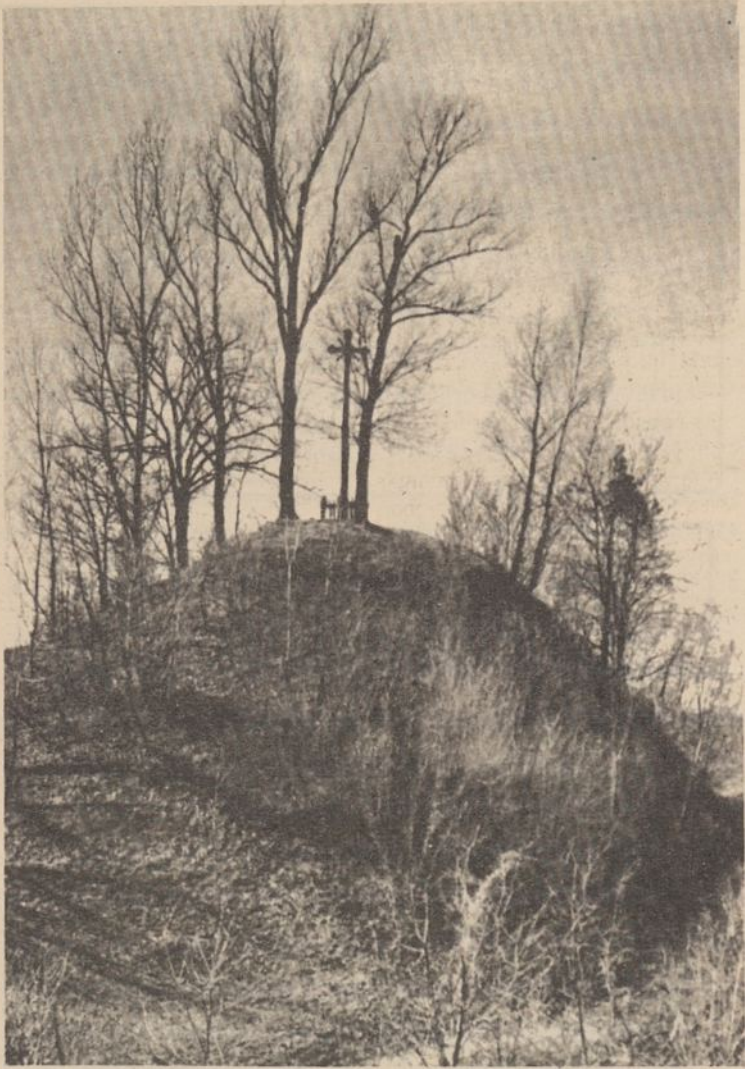

NEPAMIRŠKITE
LAIKU
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

so light, so right, and oh, so refreshing!

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

VĖLINIŲ APMĄSTYMAI

*Nemaž priviso geradėjų
Lygybė, laisvė begarsina;
Bet vietoj vargšų apgynėjų,
Vardan aukštų, šventų idėjų,
Jie luomų kerštą bevašina.
Be meilės jų darbai suvys!
Ne jie pasaulį atgaivino!
Ne jiems Tu, Viešpatie, tarnausi!*

Maironis

Tautinės ir religinės šventės nėra vien tik tradicinis įsipareigojimas. Kiekviena jų turi gilesnę prasmę, kiekviena jų primena mums įvykius, primena likimą žmonių, priverčia sustoti, apsimastyti.

Mūsų gyvenime, kada jau įpratome ne apgalvoti žingsniu žengti, bet nervingu greičiu bėgti, momentui sustoti, apsigalvoti, šaltai per koštuvą perleisti praeitį ir pažvelgti ateitin retai progų bepasitaiko. Bet tos mums šventiškos progos kartais praslenka mūsų pačių nervingųjų žingsnių greičiu. Jau ir šventės ne ūpui ir nuotakoms pakelti mums tarnauja, bet dažnai ir jas panaudojame mūsų įprastųjų ginčų objektu: kodėl taip, o ne kitaip jas švenčiame, kodėl ten, o ne čia jas rengiame.

Dėl Vėlinių gal mažiausia ginčų kelsime. Jos vienodai visiems primena mūsų mirusiųsias, žuvusias kovoje. Jų kad ir didžiausias mūsų savitarpio karas nebepriskels.

*

Vėlinėse dėsimė vainiką ant artimųjų kapo. Vėlinėse prisiminsime tuos, kurių kapai mums nepasiekiami. O dar giliau širdyse išgyvensime likimą tų, kurių kapai nežinomi, kažkur Sibiro taigose, kažkur Lietuvos pamiškėje, buvusioje partizanų bunkeryje, kažkur sode ar tik labai artimiems žinomoje vietoje.

Matomi ar nematomi, žinomi ar nežinomi kapai, bet mums žinomos jų atsiradimo priežastys. Skaudi natūrali mirtis. Bet ji liečia artimuosius. Skaudi žuvusiųjų už aukštesnius idealus mirtis. Ji paliečia visą tautą.

Kaip tą tautos jausmą nusakyti? Kokiais žodžiais priversti kiekvieną lietuvių pabandyti pagalvoti, ką toji mirtis atnešė mums, kaip ji buvo sutikta, kaip ji atsiliepė į likusiuosius.

Normaliame gyvenime, rodos, ir mirtis normali. Niekas ko nors antgamtiško ir nelaukia.

Mirtis, kaip tikslas, mirtis iš pasiaukojimo artimam, mirtis — savęs išsižadėjus — sudaro auką, kurios mes nei žodžiais, nei jausmais įvertinti dar nesugebame.

Pavadinam didvyrio mirtim, bet patys to jausmo neišgyvenam. Pavadinam pasiaukojimu — ir manom, kad taip ir reikėjo...

*

Ką mes vadinam kraujo auka, ji nelieka užmiršta. Bet ji prisimena tik istorijos knygas pavarčius. Ne taip senos mūsų partizanų kovos vargais negalais išvydo dienos šviesą knygos lietuvių kalba pavydale. Dabar jau turim ir angliškų tos knygos nuotrupų.

Knyga yra priminimas. Knyga užtikrina tam tikrų faktų amžinumą. Lygiai kaip priminimu yra Vėlinės. Kovos ir pasiryžimo dvasiai pakelti, bent minutę teoretiškai išgyventi jausmus gyvenimiškųjų mūsų pasišventėlių vargu ar tai padės. Vargu, ar mes ir tam pasiryžtume.

Kovos dvasia atsiranda kovai atsiradus. Prasminga ar neprasminga kova, nulemia ne protas, o jausmas. Bent kovos metu. Tik kovos metu užsidega pasiryžimas, tik tada iškyla ir pasireiškia didvyriškumo požymiai.

*

Kova, kurioje nėra gyvybei pavojaus, sudaro kitokį "frontą". Toje kovoje reikia ir kitokių didvyrių. Yra ir jų. Jie kartais ranka pasiekiami. Bet jie dar ne kapuose. Ir jie dar neturi mūsų pripažinimo. Jų dar nepaliečia Vėlinių dvasia. Jų laikas dar neatėjo. Bet Vėlinės mums primena ne vien tik mirusiųsias. Jos primena ir idealus, dėl kurių daugelis mums artimų nuėjo amžinybėn. Jie tais idealais gyveno ir žinojo, kad dėl jų mirs. O mes, gyvi likusieji, nejausdami mirties pašonėje, nejauciame ir idealų prasmės, nejauciame kovos, kuri vyksta, bet vyksta be baimės būti pagautu dezertyru.

Vėlynės... Tik sąžinės jausmas muos mus prie artimųjų kapo. O jausmo, kurį išgyveno studentai, taip neseniai giedoję Lietuvos himną Kauno kapinėse Vėlinių vakarą mes pasigesame. Pasigesame, nes manome, kad kiti privalo ne tik mirti, aukotis, bet už mus ir himną giedoti.

Vėlinės... liūdesiui pagilinti ar dvasiniai pakilti? Pakilti aukščiau už save ir paieškoti gyvenimo prasmės, vertos garbingos mirties — tebūnie mūsų Vėlinių apmąstymai. (j. č.)

Apie dalykus ir vardus (3)

V. RASTENIS

Vienas iš bolševikinės revoliucijos šūkių buvo visia vlast sovietam, tai yra, visa valdžia taryboms. Tuo metu buvo norėta sudaryti įspūdis, kad revoliucija siekia visai panaikinti ligi tol žinomą valstybės pavidalą, nes gi valstybė, anot bolševikų, tai "ekonomiškai viešpataujančios klasės politinė organizacija, kurios uždavinys yra ginti tos klasės ekonominius ir politinius interesus ir slopinti kitų, priešingų klasių pasipriešinimą" (Žr. Dabartinės lietuvių kalbos žodyno 913 psl.).

Bet, jau ir penktąjį dešimtmetį po tos revoliucijos įpusėjus valstybės Rusijos imperijos plokštė, ir savo pavidalu mažai kuo skiriasi nuo buvusios, tik, Džilas žodžiais tarė, naujoji klasė per ją dar kiekiau gina savo interesus ir grubiau slopina betkokį pasipriešinimą.

Naujoji viešpataujanti klasė vadina savo valstybę sovietine arba tarybine, ir valstybės struktūroje iš tiesų kiekvienam administraciniame padalinyje yra sovietas -- taryba, kurios viršūnėje visur yra įspolkomas arba vykdomasis komitetas. Tuo lyg ir būtų pateisintas šūkis -- visa valdžia taryboms.

Tačiau administracinės organizacijos požiriu tie sovietai -- tarybos nėra joks naujoviškas išradimas. Visose mažiau ar daugiau demokratinėse santvarkose yra ir kaimų ar miestelių tarybos, miestų tarybos, apskričių tarybos, o ką jau bekalbėti apie didesnius administracinius vienetų ir valstybės visumą, kur beveik visur yra kokia nors taryba, dažniausia kaip nors iškilmingiau vadinama: asamblėja, le gislatūra, seimas, parlamentas, atstovų rūmai, senatas, kongresas ir tt.

Skirtumas tačiau yra esmėje. Kitur tarybos reikalus svarsto, taria ir lemia (kompetencijos ribose). Bolševikų tarybos -- sovietai per puspenktą dešimtmetį savo veikimo dar niekad nėra svarsčiusios jokio klausimo tikra svarstymo prasme, kur galėtų po pasitarimo, po pasidalinimo nuomonėmis, tokia ar kitokia nuomonė nusverti ir kur galėtų būti priimtas nutarimas pačių svarstančiųjų daugumos valia. Bolševikiniai sovietai -- tarybos, kaip žemiausi, taip ir aukščiausi, tik retkarčiais sušaukiami tikrą valdžią turinčiųjų jau padarytiems sprendimams išlaikyti, jiems pagirti ir visų rankų pakėlimu patvirtinti. Taigi tie sovietai faktiškai jokios valdžios neturi: iš minėto revoliucionierių šūkio išėjo begėdiškiausia apgaulė.

Yra ir dar daugiau apgaulės. Kitose valstybėse vietinės (kaip mes Lietuvoj vadindavom -- savivaldybinės) tarybos esti sudarytos iš vietos gyventojų tam tikslui rinktų atstovų. Bolševiki-

niai sovietai -- tarybos irgi yra neva rinkimų kelių sudarytos. Jų ir pilni vardai yra Darbininkų ir valstiečių deputatų tarybos (pažymėtina, kad net ir rusiškame pavadinime atstovai vadinami lotyniškai prancūzišku deputatų vardu). Rinkimų procedūra labai kruopščiai vaidinama kas ketveri metai. Bet ta procedūra tik atrodo, kaip rinkimai, o iš tikrųjų tai yra tik rinkimiškų būdų vadinamas, iš anksto pasirinktų asmenų paskyrimas į pareigas atleidinėti į tų organų posėdžius ir atlikinėti tenai tikrą valdžią turinčiųjų pagyrimo ir jų sprendimų tvirtinimo pareigas. Tai, kas bolševikinėje santvarkoje vadinama rinkimais iš tikrųjų nėra rinkimai, o yra tik išvirstinis rinkimiškų veiksmų vaidinimas, pamėgdžiojimas, be rinkimų turinio. Tokiam vaidinimui irgi reiktų specialaus vardo, atitinkančio tikrąją tos procedūros reikšmę. Bet ligi šiol niekas tokio specialaus vardo dar nesugalvojo. Klausimas, ką gi daryti: ar kiekvieną kartą kai reikia paminti tą bolševikinių organų veiksmą dėti rinkimų žodį į kabutes, arba visada nepamiršti pri dėti žodelį neva?

Tai būtų labai paprasta ir aiški taisyklė, jei ji nesukeltų gana didelio keblumo. Mat, kai kalbi apie bolševikinės santvarkos įtaigas, pareigūnus, veiksmus, beveik kiekvieną atvejų susiduri su pavadinimais, kurie mūsų žodyne reiškia visai netą, ką pas juos. Ir rinkimai ne rinkimai, ir taryba ne taryba, ir sovietas ne sovietas, ir respublika ne respublika, ir teismas ne teismas, ir atstovas ne atstovas, deputatas ne deputatas, sovchozas ne sovchozas, kolchozas ne kolchozas, sąjunga ne sąjunga, ministeris ne ministeris, direktorius ne direktorius ir taip be galo. Netgi gali kilti klausimas, ar tą patį bolševikų ir mūsų žodyne reiškia, sakysim, toki pavadinimai, kaip agronomas, inžinierius, rašytojas, dailininkas... Juk ir toms (ir kitoms) specialybėms, profesijoms, talentams pas bolševikus kiti pagrindiniai reikalavimai ir kiti standartai. Norint pabrėžti, kad mes tas sąvokas kitaip suprantam ir kad nepripažįstam jų tais vardais vadinamų dalykų tolygumo su mūsų taip vadinamais dalykais turėtumėm kas antrą-trečią žodį dėti į kabutes, arba prieš kas antrą-trečią žodį tarti neva ar vadinamas. Tai būtų labai principingas kalbėjimo metodas, tačiau drauge ir nepaprastai nepatogus, gremėzdiškas ir netgi juokingas. O juokingai gremėzdiška priemonė, kaip ji būtų principinga, vistiek nėra labai tikusi kontrapropagandos priemonė.

TURĖTUME BŪTI DĖKINGI

Mes visi turėtume būti dėkingi Kažiui Karpiui už jo laišką tilpusį pereito šeštadienio "Cleveland Press", kuriuo jis reikalauja "pastatyti prie sienos" komunistų agentus, apšėdusius Washingtoną. Kurie neskaitė šio laiško, nusipirkite spalio 27 dienos "Press" ir paskaitykite.

Ta pat proga norėtusi padėkoti ir Juozui Stempužiui už pereito penktadienio radijo programą kurioje dalyvavo kongreso atstovai Feighan ir Vanik. Programa buvo gerai paruošta ir įdomi, o todėl reikšminga ne tik mums, clevelandiečiams, bet ir visiems lietuviams.

Julius Smetona
Cleveland

ISRINKIT BOB TAFT

AUGANČIOS VALSTIJOS VALSTYBININKĄ

Šiais metais jūs gaunate papildomą Kongresui balsą. Padarykite, kad jis liktų svarus.

Balsuokite už pažangą • Balsuokite už respublikonus

VOTE ☒ Robert Taft, Jr.

FOR UNITED STATES CONGRESSMAN-AT-LARGE

Iss'd by Taft for Cong. Comm., 632 Dixie Term, Bldg., Cin. 2, O.
Robert F. Groneman, Chr., 975 Delight Dr., Cin. 38, O.

TU PATS ESI BOSAS!

Rinkimų dieną niekas tau negali pasakyti kaip balsuoti.

Clevelandas rieda pakalnėn: Clevelandas reikalingas dinamiško naujo burmistro rotušėje.

LAIKAS UŽBAIGTI:

- Nustojimo darbų... kai įmonės išsiskelia ir krautuvės užsidaro. Sekantis nustotas darbas gali būti tavo.
- Smukimas mūsų uosto — smuko iš 3 į 5 vietą. Daugiau atvežamų prekių reiškia daugiau darbų.
- Mažinama patarnavimai, o didinama bilių kainos CTS.
- Nuniokti rajonai plečiasi ir numuša namų kainas.
- Užterštas ežeras. O jis galėtų būti svarus ir tinkamas maudymuisi.
- Politinis zirzimas ir mėtymas mokesčių mokėtojų pinigų.

LAIKAS PERMAINAI!

ISRINKITE VYRĄ, KURIUO CLEVELANDAS VEL GALĖS DIDŽIUOTIS

X

WILLARD W. BROWN

For Mayor

Brown For Mayor Committee — Kevin O'Donnell Soc'y, 19682 Coffinberry, Cleveland 36, Ohio

APIE DALYKUS IR VARDUS...

(Atkelta iš 3 psl.)

Tokiais rezerviniais aptari-
mais (žinotinais, bet nebūtinai
kiekviename sakinyje ir net ne
kiekviename rašinyje privalomai
kartotinais) dalykų esmės pabrė-
žimo negali atstoti vien tik tam
tikras bolševikinių terminų per-
frazavimas. Pavyzdžiui, man ir
po paaiškinimų nepaaiškėjo, ko-
dėl reikia daryti tokį skirtumą
pavadinimuose, kaip "Maskvos
miesto sovietas" ir "vadinamasis
Vilniaus miesto sovietas". Abu
tie organai tokia pačia tvarka (to-
kio paties rinkimų vaidinimo bū-
du) sudaryti, abiejų tokia pati
galia ir reikšmė (arba negalia
ir nereikšmė), tai kodėl Mask-
voje tas sovietas turėtų būti va-
dinamas lyg ir tikru sovietu,
o Vilniuje tik vadinamu so-
vietu? Pagaliau, jei aš supran-
tu rusiškai, tai sovietas man

reikia lygiai tą patį, kaip ir
taryba. Jeigu tas organas nėra
tikra to žodžio prasme taryba,
tai jis nėra ir sovietas. Atmetę
apgaulingą tarybą, priimam ly-
giai taip pat apgaulingą sovietą.
Arčiau prie dalyko prieitumėm
gal sakdami bolševikinis so-
vietas. Tas pats rezultatas ir pa-
sakius bolševikinę tarybą. Tada
aišku, apie kokią čia "tarybą" kal-
bama.

Tai visgi tebėra neatsakytas
klauskimas, kiek tikslingumo at-
kakliame rusiško kvapo palaiky-
me tuose terminuose.

Kad rusiškų žodžių palaiky-
mas primena tų organų svetimu-
mą Lietuvai, tiesa. Bet tik pri-
mena. O gal kartu ir pratina
apsiprasti su rusiškumu? Prisi-
pažinsiu, man tikrai dar neaišku,
ar iš rusiškos (neverčiamos) ter-
minologijos vartojimo daugiau

naudos, ar žalos. Jonavos rusai
vėlesniaisiais Lietuvos nepriklaus-
omybės metais jau sakydavo
"poju k apskrities viršininkasu
za leidimom" (eisiu pas apskrities
viršininką leidimo). Tai bu-
vo jokių būdų ne Lietuvos adminis-
tracinių organų ignoravimo, o
tikriausiai lojalaus su jų lietu-
viškumu apsipratimo ženklas. O
ką gi reikėtų, jei mes čia ir
ypač lietuviai Lietuvoj nebekalbė-
tumėm kitaip, kaip "verchovnas
sovietas, gorsovietas (miesto ta-
ryba), rajsovietas (rajonas tary-
ba), rajkomas (rajonas komitetas),
rajspolkomas (rajonas vykdoma-
sis komitetas)" ir panašiai? Kas
žino tų organų reikšmę, tam jų
identifikavimas ir lietuviškais žo-
džiais nepakeis žinojimo, o kas nei-
viai priims peršamąją reikšmę
ir dar apsipras su rusiškais ter-
minais, argi nebus net dviem
požiūriais rusų bolševikų propa-
gandos laimėtas?

Mums yra visiškai aišku, kad
bolševikinio seimo, porą kartų
per metus dienai kitai sušaukia-
mo į Vilnių, vadinamas LTSR
Auščiausiąją Tarybą neatitinka
tikrosios jo reikšmės. Tik kažin
ar daug daugiau atitinka ir jo
vadinimas okupuotos Lietuvos va-
dinamuoju aukščiausiu sovietu.
Kaip kalbėjom, tai iš tikrųjų nei
taryba, nei sovietas, o tik "gu-
minis antspaudas". Jeigu organas
be jokios valios, tai toks jis ten
ir "aukščiausias": praktiškai jis
gi reikšia nei kiek ne daugiau,
kaip ir toks pat "guminis antspau-
das" rajone ar net ir apylinkėj.
Bet labiausiai kvestionuotinas
man atrodo to organo vadinimas
"okupuotos Lietuvos" organu.
Niekio panašaus. Iš esmės tai yra
kremlinės valdžios Lietuvoje (tos
valdžios užimtoje ir viešpatauja-

moje Lietuvos teritorijoje) suda-
rytas ir tos valdžios reikalams
kiek jai reikia tarnaujantis orga-
nas. Ir apie tą padėtį kaip tik
daugiau tiesos pasako "LTSR",
o ne "okupuotoji Lietuva", nes
"LTSR" -- "Lietuvos Tarybų So-
cialistinė Respublika" tai ypač ter-
minas, kremlinės valdžios sukur-
tas vadinti jos institucijai, kurią
toji valdžia įkūrė Lietuvoje vie-
toj Lietuvos Respublikos. Tas "ke-
turtaraidis" pavadinimas irgi yra
fikcija, nes bolševikinė Rusijos
imperijos "respublika" vadinama
tai, kas pirma buvo maždaug ge-
neral-gubernija, bet kai žinoma
tos fikcijos tikroji reikšmė, tai
ir tos fikcijos pavartojimas tik-
rajai reikšmei identifikuoti nega-
lėtų būti politinė nuodėmė. Saky-
čiau, kad tam bolševikiniam sei-
mui identifikuoti gali būti varto-
jami įvairūs žodžiai, rusiški ar
lietuviški, bet mažiausiai norė-
tųsi jį kada vadinti Lietuvos (ar-
ba net ir okupuotos Lietuvos) or-
ganu.

TAUTYBIŲ GRUPES UŽ WIL-
LARD W. BROWN

W. W. Brown

Henry Mogorska buvęs toje
pačioje belaisvių stovykloje, kur
ir Willard W. Brown pateko II-jo
Pas. karo metu, dalyvauja ir kal-
bės lenkų tautinės grupės susi-
rinkimuose. Sužinojęs, kad W.
W. Brown kandiduoja į Cle-
velando burmistrus, jis atvyke-
ta iš Washingtono D.C., kad kal-
bėti už kandidatą, kurį jis turė-
jo progos pažinti kovų metu.

VOTE FOR

LEODIS HARRIS

CANDIDATE FOR CONGRESS

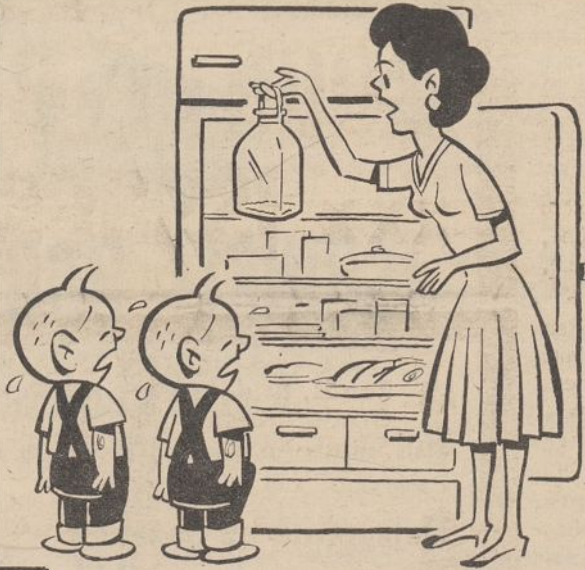
21ST DISTRICT

PAJĖGUS, KVALIFIKUOTAS IR SUGEBĄS
TARNAUTI 21 DISTRIKTO GYVENTOJAMS.

ELECTION NOVEMBER 6, 1962

Harris For Congress Com. Paul P. Haggard
2544 East 49 St., Cleveland, Ohio

AR JUMS REIKALINGAS PIENAS SEKMADIENĮ?

**ĮTEISINKIME
SEKMADIENIO
BŪTINYBES**

- Gas
- Electricity
- Telephone
- Telegraph
- Newspapers
- Other news publications
- Public transportation
- Public communications
- Drugs and medical supplies
- Personal hygiene needs

- Gasoline and oil
- Household fuels
- Radio
- Television
- Fresh milk and food

Sekmadienio Būtinybių Papildymas sumodernintų Ohio
1831 Mėlynąjį Įstatymą (Blue Law), varžantį patarnavi-
mus sekmadieniais minėtoms septynių dienų savaitėje
būtinybėms... ir daugiau nieko.

VOTE YES ON ISSUE #1

Ohio Blue Law Constitutional Amendment Committee — William Howlett, Chairman
210 Broadway — Cuyahoga Falls, Ohio

ALĖ RŪTA

Kelias į kairę

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(7)

Peržengiu nedidelį įdubimą šone kelio ir plasnoju
lauku. Aplenkiau pusnį, išvengiau nelygių, suartų vietų.
Klupinėju, vargstu iki suprakaitavimo. Tai ne kelias,
išvažinėtas, lygus, patogiomis kojos pėdai pravėžomis.
Bet aš panorau savas pėdas išminti. Kad ir paklysiu,
nes aplinkui tokia gūdi baltuma, nuobodi ir svaiginanti,
bet patirsiu savąjį kelią. Ir mažiausia patirtis mane
kelia: labiau jaučiuosi žmogus.

Kas yra paguoda ir praeitin grįžimas? Perkrati-
nėju mintis, ryžtingai dėliodamas sniegu aplipusius ba-
tus. Nėra grįžimo. Ir nėra paguodos. Gyventi — nuo-
latinė įtampa. Amžinoji trauka. Į kur? — Į mirtį. Mes
žengiam, ir žengiam ir žengiam. Vis laukiam rytojaus.
Skubame į naujus darbus. Ilgimės naujos dienos. Jei
atsigręžiam į praeitį, tai tik atsikvėpti pailsę. Žinome,
kur pasibaigs mūsų ilgesys ir darbai. Mirties nenorime,
bet į ją skubam. Mirties bijome, bet į ją traukia. Ar
tai Dievybės kvapas, kuriame egzistuojame ir kurio
šildymu esame gyvi? Ar mūsų gyvenimas, kad ir klai-
džiojimas pūgos naktį, nėra Jo malonės šilima palai-
koma? Ir kai Jis nuo mūsų nusigręš, gyvenimas užgės?

Bet aš nenoriu gyventi iš niekieno malonės! Aš
noriu žengti be kelio ir be ribų. Užsnigtais rėžiais,
griovių pakraščiu, pripustytu sodu, per sušalusias, su-
ragėjusias gėlių lysves. Aš noriu šildytis savu kvapu.
Ar aš nesu žemės viešpats, leistas pripildyti ją savo
atžalomis ir sava mintim, savu kvapu? Aš apvyliu
tėvus, gal apvyliu žmoną, leidyklas, savo mokytojus,
bet nenoriu apvilti paties savęs.

Trauka, taip. Žmogaus gyvenimas — trauka. Bet
aš pats noriu valdyti vadžias. Trauką pakreipti, pra-
tęsti. Aš nenoriu mirti nei gyvas būdamas, nei miręs.
Ne kad kūnas pavirstų į dulkes, o siela amžinai būtų
laiminga. — Ne! Kad siela vėl amžinai nerimtų! Kad,
kūnui virstant į dulkes, mano mintys būtų gyvos, ne-
ramios ir neraminančios. Ne kad amžiną laimę, Dievo
kvapui pasibaigus many, turėčiau, o amžiną judesį,
nerimą, — tai, kas vadinama kūryba. Aš nenoriu pa-
stovios laimės nei Amžinybės, ne tik žemėj.

Ber ar aš vertas turėti tai, ko noriu? Kaprizingas
vaikas šaukia: "Noriu, noriu, noriu!" Ar jam tėvas
visada duoda? Greičiau nusijuosia diržą. Jeigu Dievą
Tėvų vadinsim, kažin, ar Jis duos maldaujant: "Duok,
Viešpatie! Suteik, Viešpatie!"

Smunku į duobę, pilną palaido sniego. Išsimurda-
u iki pusiaujo. Kojos drėgnos. Sunkiai alsuojau, šluostaus
prakaitą.

"Maldavau, bet neduoda," sušnibždu, atsisesdamas
sniege. Esu pavargęs ir nusiminęs.

Kas mano jieškojimai, ko vertos mano mintys?
Išgyvenu trumpalaikę palaimą rašydamas tai, kas, ma-

BRIGHTON KEPYKLA

2457 W. 46 Pl.

CHICAGO, ILL.

Tel. VI 7-1250

Savininkas
Feliksas Mackevičius

Čia gausite europietiška keptos duonos — pyra-
gačių — tortų — galite užsakyti vestuvėms ir
kitokiems parengimams.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės
valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karius, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

nau, yra svarbu užrašyti. Bet ar tai yra kūryba? Tur
būt ne, kadangi nesidžiaugiu savo darbais. Esu lai-
mingas rašydamas, nes apgaunu save, nes manau, kad
kuriu. O paskui džiaugsmas išvesta: savo rankraščiuose
nebeatpažįstu savęs.

Kad nesusalčiau, sparčiai žengiu į kelią. Galvoju:
"Ar Dievo kvape egzistuoju, ar tik vabalas esu,
kirminas, kuris niekad nesusikurs amžinybės? Ar
Dievo kvape, šiltame, gaivinančiame, pamokančiame
šildyti... Ar esu niekas, tuščias šiaudas, kelias be
galo ir prasmės?"

Tolumoje sužviegia traukinys. Jau girdisi duslus
garvežio šniokštimas. Pasijuntu ne vienas. Traukiny
važiuoja žmonės. Ir jie gyvena. Gal kuris blaškosi,
kaip aš. Žmogus egoistas. Jei kitas kenčia, ir man
lengviau.

Patirtis. Ką reikšia patirtis, jei neturi talento;
ką mintys, sugraibyotos iš knygų, pasaulio ir žmonių,
jei neturi savos minties? Neturi, ar nemoki jos iš-
reikšti?

Taip, dar nei nežinau, ko man stinga: turinio ar
formos. Dar nežinau, ko siekiu, tiek metų Dievo kvape
besišildydamas. Gal nei nenujaučiu, ar nemoku to nu-
jautimo išsakyti?

Sparčiai žingsniuodamas, kiek apšylu. Sušvyt-
ruoja prieš akis "Dainorinė". Tamsūs, niūrūs dunkso
naktį namai. Apšylu, bet viduje mane krečia šurpas.
Einu į namus, į žmonos prišildytą kambarį, o lyg ei-
čiau į šaltas dykumas, vėjų užpūstais takais.

(Bus daugiau)

KULTŪROS KONGRESO KRIZĖ

R. MIEŽELIS

Prieš kiek laiko eilei asmenų pareiškus kai kurias kritiškas pastabas, liečiančias ruošiamąjį Kultūros Kongresą, tuojau buvo pasisakyta, kad kritika yra ankstyva ir kad nereikėtų kritikuoti asmenų, kurie dirba... Deja, šiuo metu atrodo tenka tik giliai apgailestauti, kad kritika nebuvo užtekstinai stipri. Nes jei ji būtų tikrai įtikinus atsakingus Kongreso rengėjus nutarti atidėti šį Kongresą vėlesniam laikui ir jo rengimą atiduoti kompetentingam vienetai -- Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybai, -- nestovėtume prieš visiškai šiuo metu egzistuojančią chaosinę padėtį. Kongreso rengimo komiteto atlikti darbai atrodo sekančiais:

1. Rengimo Komitetas iki šio laiko nesugebėjo visuomenei pasakyti, kuriems uždaviniais spręsti šaukiamas šis Kultūros kongresas. Prieita prie to, kad Draugo kultūrinio priedo redaktorius, telikus maždaug vos mėnesiui iki Kongreso pradžios (o juk šis Kongresas jo rengėjų išdidžiai afišuojamas, kaip pirmas tokiu plačiu mastu ruošiamas

įvykis per paskutinius penkioliką metų...), turėjo kreiptis į asmenį nepriklausantį Kultūros Kongreso rengimo komitetui su užklausa "koks turėtų būti šaukiamąjo Lietuvių Kultūros Kongreso pagrindinis tikslas?"

Dr. Juozas Girmius savo atsakyme (Draugas, 1962, X, 13) teisingai pabrėžia: "Todėl man atrodo ir tenka klausti ne šio Kongreso pagrindinio tikslo, o konkretaus uždavinio. Kam šis Kongresas konkrečiai skiriamas? Tačiau šį klausimą atsakyti yra nebe to ar kito atskiro asmens, o rengėjų dalykas... Norint iš Kongreso susilaukti konkrečių rezultatų, reikia jam atrinkti ir konkrečius uždavinius. Daugiausia man rūpėsčio ir kelia kaip tik tai, kad (bent kiek iš visos ligšiolinės viešumos informacijos atrodo) liekama bendrybė, nes tai ir verčia klausyti, ar pačių žinoma, kam ruošiamasi (mano pabrūkta R.M.)." Deja, iki šio laiko klausimas nėra atsakytas ir tikriausiai nebus atsakytas. Tad tikrai tenka suabejoti ar

Komitetas pats žino kam jis kviečia lietuviškąją visuomenę Chicagone...

2. Atsisakius, dėl laiko stokos ar kitų priežasčių Jonui Aisčiui, Stasiui Barzdukui, Bernardui Brazdžioniui, prof. Jonui Puzinui, Broniui Railai, dr. Kostui Ostauskui ir Stasiui Santvarui vieningai Kongreso visumos paskaitininku liko dr. Jonas Grinius.

Vėliausiai kviestas ir sutikęs kalbėti Stasys Barzdukas turėjo atsiimti savo kandidatūrą, nes dr. J. Grinius nesutiko suderinti savo paskaitos ir iš viso suabejoto ar šiam Kongrese tinka kalbėti asmeniui, kuris yra buvęs Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininku ir šiuo metu yra Bendruomenės Tarybos pirmininku...

Taigi sekančiam "nedideliam" uždaviniui: "nustatyti aiškias mūsų kultūrinės veiklos gaires ir jos vykdymo būdus išties penkmečiui, nurodyti, kas ir kaip vykdys tą sudėtingą kultūrinės veiklos planą (Draugas, 1962, 8, 11)" atlikti teturime dr. J. Grinių.

Tą patį dr. J. Grinių, kurio pajėgumu tai įvykdyti nevienas ir viešai suabejoto, bet kuriam net į galvą neatėjo mintis atsiimti savo kandidatūrą...

3. Nors Kongreso Rengimo Komitetas buvo pareiškęs, kad "konkretūs siūlymai ir planai Kongreso rengėjų itin vertinami ir su visu atidumu svarstomi" tačiau tikrumoje ignoravo ir visai nekreipė dėmesio į eilę pasiūlymų.

JAV, Kanados ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organų bendrame posėdyje 1961 balandžio 29 d. Toronte buvo priimta, tuometinio JAV LB Centro Valdybos kultūros reikalų vedėjo Viktoro Mariūno patiekta, Kultūros Kongreso pravedimo tvarka ir programinės gairės. Tačiau kaip V. Mariūnas rašo (Dirva, 1962, 9, 15) "žinios apie K. Kongreso ruošą liūdi, kad P. Gaučio komitetas mažai bėpaso Toronto posėdžio sugestijų. Svarbiausia, ir vėl kartojama I-jo kongreso klaida: Komitetas skelbia vis naujų ir naujų sekcijų sudarymus... Kad ant-rasis Kult. Kongresas nebūtų savo būdu ir vaisiais tik pirmojo pakartojimas, jo ruošoje reikia skubaus ir griežto pakeitimo". V. Mariūno konkrečiai išvardinti ir pasiūlyti pakeitimai Kongreso Rengimo Komiteto buvo visai ignoruoti.

Kanados Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo sugestijos Kongreso Komitetui irgi susilaukė tokio pat likimo... "Kultūros Kongresas, atrodo, neišvengiamai kartoja pirmojo kongreso klaidas. Negelbėjo nei Kanados Liet. Bendr. Kultūros Fondo raštas tuo klausimu, kuriame buvo siūloma visa eilė konkrečių žygių, kad antrasis kultūros kongresas nesektų pirmojo liūdną pėdom. Į šį raštą buvo susilaukta labai stereotipiško ir mandaugas atsakymo, bet pačioj kongreso programoj nė vienas pasiūlymų nebuvo įtrauktas". Kanados Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo narys dr. H. Nagys. (Nepriklausoma Lietuva, 1962, X, 17.)

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės aukščiausia kultūrinė reikalų instancija -- Kultūros Taryba, susidedanti iš mūsų mokslininkų ir intelektualų gyvenančių Philadelphijoje ir Washingtone, vadovaujama prof. Jono Puzino, turėjo mėnesių mėnesiais vesti korespondenciją su Kongreso Rengimo Komitetu, kad išsikovoti teisę padaryti Kongreso metu Kultūros Tarybos pranešimą... Jau cituotame dr. Juozo Girmiaus pasikalbėjime Drauge buvo irgi nepaprastai konkrečiai, aiškiai ir detalčiai duota visa eilė sugestijų, kurios, kaip atrodo, nesukėlė jokio Kongreso Rengimo Komiteto susidomėjimo.

Pagal koks likimas ištiko visą miriadą pasiūlymų, konkrečių planų ir nuomonių, pareikštų visos eilės asmenų lietuviškoje spaudoje? Komitetas neabejotinai visa tai "su dideliu atidumu tebesvarsto..."

4. Visuomenei iki šio laiko (mėnesiui prieš Kongresą likus) dar nėra pristatyta Kongreso programa ir dienotvarkė. Nelabai aišku nei kada tikrai Kongresas prasidės... O visgi Kongreso ruošimo komitetas egzistuoja jau nuo 1961 m. pradžios. Kiek girdėti, Kongreso programa nėra pasiūstyta nei susipažinti ar patvirtinti Amerikos ir Kanados Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyboms, nors jos yra oficialiosios Kongreso rengėjos.

5. Kai kurioms sekcijoms (pavyzdžiui literatūros) dar iki šio laiko nėra surasti kalbėtojai. Ar ne per trumpas darosi laikas kalbėtojams pasiruošiti?

6. Vadinamosios jaunimo sekcijos, atrodo, iš viso šiame Kongrese nebebus, o bendroji Kongreso programa jaunajai kartai (kiek galima spręsti iš paskelbtų fragmentų) vietos nenumato. Šiuo atveju visai buvo pasielgta prieš dr. Juozo Girmiaus pasisakymą kad "Labai svarbu, kad Kongrese pamatytume ir tas jaunas, bet brandžias pajėgas, kurios yra išaugusios per pačius šiuos 15 metų, kurių laimėjimais norima džiaugtis. O jokiais laimėjimais negalima tikrai džiaugtis be džiaugimosi ir pačiais žmonėmis." Ta pačia proga atkreiptinas dėmesys ir į šiuo metu spaudoje pasirodžiusį eilės aktyvių jauniosios kartos veikėjų (priklausančių berods net penkioms skirtingoms akademiniams organizacijoms) pasirašytą pareiškimą, kad Kultūros Kongresas turėtų būti atidėtas ir perduotas Kultūros Tarybos žinion.

7. Iš Kultūros Kongreso Rengimo Komiteto (1962, X, 19 dienos posėdyje) pasitraukė Amerikos Lietuvių Bendruomenės atstovas, Centro Valdybos vice pirmininkas, inž. Valdas Adamkavičius. JAV Bendruomenės Centro Valdyba savo posėdyje patvirtino pasitraukimą ir naujo savo atstovo į Kongreso Rengimo Komitetą nutarė nebeskirti.

Savaite vėliau (1962, X, 21 dienos posėdyje) iš Kongreso Rengimo Komiteto pasitraukė ir Kanados Lietuvių Bendruomenės atstovas bei Komiteto sekretorius Balzaras. Ar Kanados Lietuvių Bendruomenė ras reikalo paskirti naują atstovą, šiuo metu dar nėra žinoma.

Tuo būdu iš Kultūros Kongreso Rengimo Komiteto pasitraukė

abiejų Bendruomenių atstovai ir Komitete nebėra oficialaus JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenių atstovavimo.

8. Esant tokiai padėčiai neišvengiamai kyla klausimas, ar ir antrajam Kultūros Kongresui netiks mintis, kurią pareiškė šio Kongreso Rengimo Komiteto pirmininkas P. Gaučys apie pirmąjį Kultūros Kongresą: "Pirmasis Kultūros Kongresas yra tik reikšmingas, kaip faktas, sutraukęs į Chicagą daug lietuvių. Šiaip jau nieko konkretaus tas kongresas neatliko" (Tėviškės Žiburiai 1962, VII, 26.).

**KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!**

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Kas kam talkininkauja?

Kaskart dažniau imame vartoti žodį "kultūra" ir jo išvestinius. Tai būtų lyg prielaida, kad mes kaskart labiau kultūrijame. Bent tie, kurie dar paskaitom ar peržiūrim lietuviškus laikraščius. Apie knygas čia nekalbu.

Kultūros žodį ir aš nuolat vartuju taip, kaip mes lietuviai esame įpratę jį suprasti. Tik dėl to, kad kalbos dalykuose tenka pasiduoti daugumos valiai. Šiaip jau tai šalkauskinei kultūros sąvokai nepritariu. Nerandu pagrindo ir Stasio Šalkauskio skelbtai ir kitų papūgiškai kartotai dirbtinei teorijai apie lietuvių tautos paskirtį: esą, mums skirta būti tarpininku tarp Rytų ir Vakarų kultūrų, atlikti tų dviejų kultūrų "sintezę", vadinasi, "apjungti į visumą".

Rusijoje ir Vokietijoje "kultūros" sąvoka su prantama maždaug vienodai. Kai Rusija mums buvo Rytai, o Vokietija Vakarai, tai mes juos ir "apjungėme į visumą", pasiskolindami to žodžio reikšmę. Toliau Vakaruose kultūra nevisai taip suprantama. Čia daugiau pagarbos rodoma civilizacijos sąvokai, kuri yra viskas, ką nusako mūsų kultūros samprata, ir dar žymiai daugiau. Kultūros ir civilizacijos supratimai čia labiau atitinka pirminę lotynišką tų žodžių reikšmę.

Tad nenuostabu, kad dėl kultūros sąvokos, jos reikšmės ar dėl kultūrinės veiklos sričių aptarimų mes vis dar turim kiek neaiškumų, maišomės, o protarpiais visai painiojamės.

Ta dingstimi atkreipiau dėmesio į Dirvoje paskelbtą inž. J. Jurskūno pranešimo santrauką "ALT Sajungos ateities darbo gairėmis". Ne dėl specialios polemikos, bet tik kaip į labai būdingą pavyzdį. Nėra dažnas, todėl dar labiau džiuginantis reiškinys, kad "kultūrinė sritis" rūpinasi ir sielojasi ne vien tie, kuriems ji pagal pašaukimą atitektų, bet ir tie, kaip pavyzdžiui inžinieriai, kurių tiesioginė specialybė šalkauskišku supratimu tepriklausytų tik "civilizacijai"...

Inž. J. Jurskūno pranešime skaitėme tokią kultūrinės ALTS darbų srities išvardijimą: "Kultūrinei sričiai priskirtina: spauda, ideologiniai reikalai, kultūrinių pasireiškimų skatinimas bei jų parama, propagandiniai reikalai ir kit."

Man, nors ir ne "kultūrininkui", o irgi daugiau "civilizacininkui", dėl to kilo eilė stambių abejonių. Mat, su neaiškiais ar netiksliais aptarimais kartais ir pats darbas vėliau išeina neaiškus, netikslus, ne toks, kokio iš tikrųjų buvo užsimota siekti.

Net ir mūsų įprastine prasme suprantant kultūros sąvoką, visi čia išminėtieji kultūrinės srities uždaviniai juk vos tik daugiau ar mažiau liečiasi su kultūra, turi su ja šiek tiek bendro ar ir nieko neturi. Veik niekas iš jų nėra kultūrinė kūryba, taigi, tikrieji lietuvių kultūros lobiai tiesioginė tų žodžių prasme ir kaip mes tai tradiciškai suprantame.

Spauda be abejo yra viena iš pačių svarbiausių kultūrinės "veiklos" priemonių. Bet ji yra įvairialypė, tarnaujanti toli gražu ne tik kultūros gėlei, bet ir politikos erškėčiui, ir ekonomikos bei biūnių kukurūzams, ir įvairioms profaninėms bulvėms.

Ideologiniai "reikalai", žinoma, irgi būtų asmens kultūros pažymys, ir jie gerokai apleistai ne tik ALTS ribose. Jais rūpinimasis gali pakelti mūsų ideologinę ir pasaulėžiūrinę kultūrą. Bet tai bus tik ideologijos aukštybės.

Kultūrinių pasireiškimų skatinimas bei jų parama, griežčiau teoriškai žiūrint, gal iš viso nereikėtų įvesti į kultūrinę sritį. Nes parama nėra kultūra, o tik parama. Skatinimas gi yra tik skatinimas, ir tai viena iš pačių lengviausių mūsų dabartinės "kultūrinės srities" pretenzijų. Pvz., dažnas šių dienų mūsų autorius, rašytojas, poetas, kompozitorius, mokslininkas nei šimto dolerių paramos negali gauti iš gerai pasiturinčio asmens ar organizacijos savo veikalui išleisti. Bet skatinimų tai netrūksta:

tik rašykite, kurkit, leiskite! Man tokie skatinimai kaulu springsta gomuryje...

Pagaliau, propagandiniai "reikalai". Propaganda, Dioro sukelėm pasipuošus skelbimo ir reklamos ištvirkusi sesuo, yra būtinas ir galingas veiksnys šių dienų civilizacijoje. Bet sveiku vakarietišku supratimu ji ne tik nėra kultūra, o dažnai antikultūra. Pvz., propaganda persunktų bolševikinių ar kitokių beletristikos, poezijos, muzikos išdirbinių mes paprastai net meno kūriniams nelaikome. O kai valdžia šitaip kurti įsako, tai vadiname laisvosios kultūros prievartavimu.

Taigi, tikroji kultūra ir pati kultūrinė sritis sui generis greičiausia bus tas inž. J. Jurskūno sakinio pabaigoje paminėtas "kit".

Kai spaudoje pritrūksta vietos, kai tautiečiai pradeda raudoti ir baisingai kentėti, jog skaitant ar klausant dar teks sugaišti 10 nelinksmų minučių, ir kai susirinkime ar suvažiavime svarbiausiems dalykams pritrūksta laiko, tai tada ir užbaigiame su tuo slaptingu kit ...

Visa tai tik įvairenybės, smulkmenos, nes pagal mūsų troškimą juk, kaip kokį atstovą pavadinai, taip nepagadinsi. Mes gi mėgstam iškilmingumą.

Bet inž. J. Jurskūno pranešime radau mintį, kuri būtų principinė, ir bent man ji ne vistik. Jo referate tai pasakoma žodžiais: "... turint galvoje, kad kultūrinė sritis yra talkininkė mūsų kovoje dėl laisvės ir už išlikimą lietuviams, esame priversti ją paplanuoti ir dėl jos pasisakyti".

Jei lietuviškoji kultūra yra tik talkininkė, gal nevertėtų daug vargintis prievartinėmis pareigomis ir planavimais. Tarnaitė juk daug nesilankstome. Užtenka jai tik pasakyti: daryk, Marceli, taip, daryk šitaip.

Man rodos, jau baigia pribirsti laikas, kada šį inž. J. Jurskūno iškelta problema mūsų visuomeninėje ir politinėje galvosenoje tampa ypačiai svarbi, esminė ir beveik kryžminė: -- taip, ar ne, ir jeigu ne, tai kaip?

Visai galime manyti ir visų vienoda teisę pagal skonį ir supratimą tai svarstyti. Aš gi norėčiau iš karto iškloti savo iškilmingą pareiškimą, o tik paskui, jeigu būtinai reikės dar kiek įrodinėti ir argumentuoti.

Ši problema man dabar taip pat aksioma, kaip kolegai Jurskūni. Lietuvių tautinė kultūra, net mūsų kultūra iš viso, taigi ir mūsų "kultūrinė sritis", yra pagrindinė svarbiausioji ir lietuviškajai gyvybei išlaikyti pati realiausia ir būtiniausia sritis. Tai pamatas, turinys, primatas.

Esu sujaudintas ir nusiminęs, kad mūsų politikos vadams už tai greičiausia nepatiksui ir sudarysiu jiems kiek nesmagumų. Bet taip toli nuėjom. Dabartinėmis mūsų sąlygomis ir ilgesnio laiko perspektyvomis politinė sritis yra tik mūsų kultūrinės srities talkininkė, ir būty naudinga, kad daugiau mankštinti kultūrininkai šį tą paplanuotų mūsų politikams ir dėl jų darbų pasisakytų.

Kovoje už išlikimą lietuviams (jei tai būtinai vadintume "kova"), už mūsų išlikimą ilgiems laikams tėra vienas būdas, pats svarbiausias laidas ir pats galingiausias atominis ginklas -- lietuviškoji kultūra visareikšmė to žodžio prasme. Ir kovoje dėl mūsų tautos laisvės šandien tyli ne mūzos, o kariniai ginklai ir politiniai ginklai. Kodėl lietuviškoji kultūra čia turėtų būti tik talkininkė, o ne atvirščiai?

Ramiau tarantis, tarp tų dviejų mūsų tautinio gyvastingumo reikšimosi būdų, be abejo, turėtų atsirasti ne pono ir tarnaitės santykis, bet našus, glaudus ir broliškas bendradarbiavimas. Ir gražioju susitarus, gal nebūtų reikalo net pabrėžti, kad šiemis tikslams vyresnioji ir žymiai daugiau pajėgianoji sesuo vis dėlto yra lietuviškoji kultūra.

A "FOR" VOTE WILL

- PROVIDE COUNTY PROGRESS
- SPARK ECONOMIC GROWTH
- CREATE MORE JOBS

X

VOTE

FOR

COUNTY BOND xxx ISSUES xxx

2 Roads, Bridges, Grade Crossing Separations

3 Court House Repairs

4 Juvenile Detention Home Expansion

5 Juvenile Court Expansion and Repairs

6 County Administration Building Completion

7 Children's Receiving Home Construction

8 Coroner's Laboratory Expansion

9 County Airport Land Acquisition

VOTE FOR ALL 8 ISSUES

2 THROUGH 9

County Improvement Committee
Paul J. Hoover, Chairman
14901 Lake Avenue • Lakewood, Ohio

4-IREU-1307

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

MŪSŲ SVEIKATA

DR. STEPONAS BIEŽIS

PAVELDĖJIMO REIKŠMĖ

Nuo senų laikų pastebėta vaikų žymus panašumas į jų tėvus. Tokius vaikus net iš tolo galima atpažinti, žinant tėvų išvaizdą. Kartais gimsta ir tokių vaikų, kurie visiškai iš prigimties neturi tėvų savybių, lyg jie nepriklausytų savo šeimai. Iš tokių vieni atitinka senelius, o kiti panašūs į prosenelius. Rasės neišsivysta iš saviškių savybių, nebent įsimašo mišrios šeimos.

Dirva metams
tik \$10.00

Mano žmona yra labai žingeidi...

Pav. negraf, apsigyvenę ilgą laiką skirtingame klimato ir aplinkumoje pasilieka juodi ir išlaiko visas kitas jų rasei įgimtas savybes.

Toks kartų panašumo išlaikymas vadinamas biologiniu paveldėjimu, kurį tiksliai nusakyti veik neįmanoma dėl sąvokos platumo. Tačiau galima pasakyti, kad paveldėjimas yra panašumas iš prigimties. Kodėl šeimos per eilę kartų, paskiros rasės nuo neatmenamų laikų ir net tautos, jei istorijos eigoje neįvyko didesnių skaičiaus mišrių tautybių šeimų įsikurimų, išlaiko savus panašum-

mus, mokslas jau atskleidė daugybę paslapčių, apie kurias čia kalbėsime, nors tik bendrais bruožais. Bet pirmučiausia tenka pažvelgti į tai, kaip nauja gyvybė atsiranda, vystosi ir išlaiko tęstinumą.

Žmogaus kūnas susideda iš atskirų vienetų, ląstelių (celėmių) vadinamų, kurių priskaitoma bilijonai. Kiek tikrumoje tų ląstelių esama žmoguje, iki šiol dar niekas nepajėgė tikrai apskaičiuoti, bet tai nėra esminis reikalas. Nekurios ląstelės tiek mažos, kad jas galima įmatyti tik mikroskopu padidinus šimtus kartų. Kitos gi yra ilgos ir plonutės, kaip nervų ir raumenų. Dar kitos yra kietos kaip kaulų ir dantų. Jos visos turi šias bendras ypatybes: ląstelės yra gyvas daiktas, jos pačios ima maistą, jį sunaudoja metabolizmo procesu gaminant energiją, pašalina atmatas, dauginasi iki tam tikro laipsnio, kol pasiekia subrendimo ir tuomet laikosi pastovioje padėtyje. Pvz. kai žmogus pilnai užauga, tai jų dauginimasis pastoviai susilaiko. Tačiau yra ir išimčių. Kai žmogus įsijauja ar nusilaužia kaulą tokiais atvejais žaizdos vietoje atitinkamos ląstelės ūmai dauginasi užgydyti esamą žaizdą ir stipriai sujungti kaulo lūžį. Jei šitokio veiksmo nebūtų, jokia žaizda niekuomet neužgytų ir chirurgas negalėtų sėkmingai atlikti nors ir menkiausią operaciją. Šiuo jų bendrumas baigiasi ir pereina į savas paskirtis gyvybės ir sveikatos išlaikymui. Tos pačios taisyklės galioja visiems gyvuliams ir augalijai su mažomis išimtimis žemiausioje gyvybės formoje.

Nauja gyvybė atsiranda tik iš esamos gyvybės. Iki šiol dar niekas nepajėgė dirbtiniu būdu pagaminti naują gyvybę iš negyvos medžiagos, nors daug pastangų įdėta. Tačiau tai netiek jausvarbu. Mokslineiškai už vis svarbiausia iširti gamtos paslaptis, ypač kurios mažiau ar daugiau surištos su žmogumi, būtent, jo sveikatos būklė ir gyvenimo ilgis. Šie dalykai visiems rūpi, nes visi pageidauja geros sveikatos, apsaugos nuo ligų ir ilgo bei sveiko gyvenimo. Šia linkme vykdomi biologiniai tyrimai, kurie siekia žmonijai padėti laimingiau gyventi.

Reikia taip pat išsiaiškinti skirtumus tarp kultūrinio ir biologinio arba fizinio paveldėjimo. Kūdikis, gimęs turtingoje šeimoje ir priedu dar kultūringoje bendruomenėje, jau iš pat pirmos valandės atsiranda palankioje aplinkumoje. Tėvų turtais jį įgalina išieiti aukštuosius mokslus ir pasiekti visą tai, ką tik kultūringa visuomenė jam gali pasiūlyti. Šis laimingasis turi progą iškilti į pačias aukštumas, užimti svarbias ir atsakingas pozicijas ir tuomet bent paviršutiniškai parodyti, lyg visa tai parėjo nuo palankių prigimties savybių. Gi tikrumoje tėvų turtingumas visai nesijungia su fiziniu paveldėjimu. Imant iš kitos pusės, prileiskime, kad tas pats kūdikis būtų gimęs neturtingoje šeimoje, aišku čia suminėtų palankių sąlygų nebūtų turėjęs, viso to pasėkoje būtų pasilikęs eilinių ir niekam nežinomu.

Einant toliau šia kryptimi rasime, kad nepalanki aplinkuma, kur kultūrinis lygis žemas, kur vargas ir skurdas spaudžia, kur maistas prastas ir jo trūksta, kur sanitariniai principai nežinomi, kur ligos viešpatuoja, žmogui iš pat pirmos dienos nieko gero nežada ir negali duoti. Taigi, tokia aplinkuma, t.y. gyvenimo sąlygos, žmogui atima arba žymiai sumažina jo potencialą ir galimybes pasireikšti pilnumoje, atseit, pilnai išvystyti savo fizinį, protinį ir dvasinį pajėgumą. Jis, taip sakant, iš pat užgimimo prisilégta ir uždarytas, tarsi kalėjime, iš kurio išsilaisvinti mažai progų.

Tačiau gyvenimo aplinkuma nestovi vietoje, ji keičiasi, nes ją patsai žmogus valdo. Jo valioje tą aplinką keisti ir gerinti savo naudai. Juk istorija aiškiai parodo nesulaikomą pažangą, nors kartais sukrečiama ir sulaikoma destruktiviais smūgiais, bet visgi ji eina pirmyn. Tokiu būdu mes atsiderame aukštesnės kultūros, ištekles ir laisvės lygyje ir kituose kraštuose. Visa tai yra pats žmogaus nuopelnas, atsietas jo paties pastangomis. Žodžiu, patsai žmogus pasigamina palankesnes sąlygas savo patogumui ir malonesniam gyvenimui.

Vienok biologinis paveldėjimas, priešingai kultūriniam paveldėjimui, nėra nei jo žinioje nei galioje. Čia yra kitos jėgos, kurios jį valdo ir padaro tokiu, koku jis yra. Ir tos jėgos pasižymi pastovumu, bent kiek šių dienų mokslas išaiškina ir istorija rodo. Žmogaus sudėtis principiniai tokia pat, jo natūralus galvojimas nepasikeitęs kaip ir jo prosenelių iš tolimiausios praeities.

Ši jėga arba tikriau pasakius didelis skaičius jėgų subūrimo, kuris išlaiko principinį pastovumą bei tęstinumą ir yra vadinama biologiniu paveldėjimu, apie kurio pagrindinius principus ir tvarką pakalbėsime, kiek padarytoji mokslo pažanga mums tai leidžia.

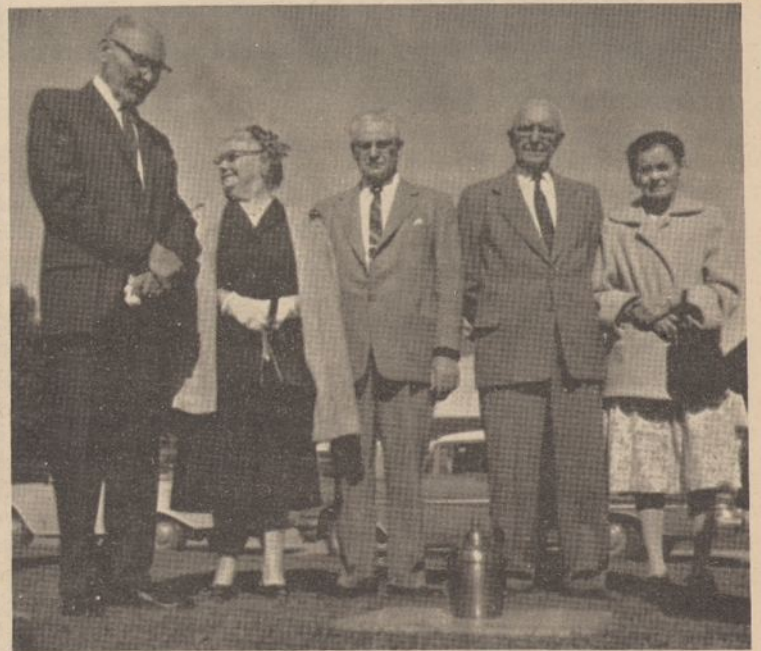
Paveldėjimo paslapčių moksliniai tyrimai platesniu mastu prasidėjo tik pradžioje šio šimtmečio. Tat šis mokslas palyginamai dar jaunas, bet jau spėjus toli pažengti ir daug buvusių paslapčių išaiškinti. Nuo senų laikų žmonės savo pastabumu matė ir žinojo vaikų panašumus į tėvus, protėvius ir net į prosenuolius. Ir tais laikais buvo manoma esant kokiai jėgos įtakai, kurios eigoje tėvų savybės, pereina į jų vaikus ir vaikų vaikus. Populiariai pažiūra buvo, kad tai visa išplaukia iš tėvų kraujo, nes gi vaikai yra tėvų kraujo padariniai arba produktai. Tai kaipgi kitaip begali būti? Užtat šeimų artumas buvo praminta vadinti kraujo gimimui, siekiant net į tolimos praeities kartas, nes juk esą originaliai visi parėjo iš tų prosenelių kraujo. Ir dabar kartas nuo karto tenka girdėti tvirtinant su ypatingu pasididžiavimu, kad jo ar jos gyslose teka kraujas, tokio tai didžiūno ar didvyrio, gyvenusio prieš kelis šimtmečius. Pvz. ir lietuvių tarpe kartais tenka išgirsti su nepaprastu malonumu save vadinant gediminaičiu, nes geneologine eiga jis tiesiogiai pareina iš didžiojo kunigaikščio Gedimino, atseit, jo gyslose esama to garsiojo kunigaikščio kraujo.

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTHWEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Clevelande mirusio inž. Pijaus Žiūrio pelenai buvo palaidoti Lakewood Park kapinėse, kur atsisveikinimo kalbą pasakė adv. Julius Smetona. Paskutinę kelionę palydėjo našlė Hypatija Žiūrienė, jos sesuo dr. A. Šliupaitė, sūnus Viktoras Žiūrys ir būrelis artimųjų. Nuotraukoje prie pelenų urnos jaunystės draugai: Juozas Vilčinskis, Adėlė Vilčinskienė, Antanas Praškevičius, Justinas Miščikas ir Ona Baltrušienė.

V. Braziulio nuotrauka.

gaikščio kraujo. Tai graži ir maloni nuotaika, kuri tačiau šių dienų mokslo šviesoje yra tik iliuzija, teikianti nepagristą pasididžiavimą.

Nesugrąžinamas faktas, kad vaikai negauna nė vieno tėvų kraujo lašo. Taigi visiškai negali būti jokios kraujo gimintės kaip tokios. Pažiūrėkime į tai iš arčiau. Tėvas naujai gyvybei, t.y. savo būsimam vaikui suteikia tik mažą akimis neįžiurimą veislinę ląstelę, kurioje visai nėra kraujo, kas visiškai tėvą atpalaiduoja nuo kraujo gimintės. Motinos, kuri išnešioja kūdikį savo gimdoje devynis mėnesius, padėtis kitokia ir daugiau sudėtinga. Tikra tiesa, kad kūdikis gauna visą savo maistą iš motinos kraujo, bet tik maistą, o ne patį kraują. Patsai kūdikis gimdoje pasigamina savo kraują, kuris dažnai yra kitoks ir net nesutampa fiziologiniu požiriu su savo motinos krauju, o apie tėvą tai nebegali būti jokios kalbos. Tikrumoje kūdikis negauna nė mažiausio motinos kraujo lašelio, kas jį kaip ir tėvą atpalaiduoja nuo bet kokios kraujo gimintės. Žodžiu, moksliniai

kalbant, vaikai neturi jokios kraujo gimintės su tėvais, taigi ir seneliais, jau nebekalbant apie tolimesnes kartas.

Tačiau šeimose tėvų ir vaikų tarpe veik visuomet yra glaudi gimintys. Tai galima pastebėti iš vaikų išvaizdos, fizinės sudėties, būdo ir kitų savybių panašumo į tėvus arba į prosenelius, kas savaime jau lyg rodytų rodo jų artimumą. Ši gimintys yra reali, o ne kraujo. Atrodo, lyg vaikai būtų sudėlioti, suformuoti iš jų tėvų arba protėvių dalių, tarsi tai būtų kokia sudėtinga mozaika, kurios medžiagos paimtos iš tam tikrų skirtingų vietovių, kurios galėtų teisėtai reikšti pretenzijų į gimintys tai mozaikai. Šitokios gimintys negalima nei užsiginti, nei išsižadėti, nes ji pagrįsta fiziologiniu procesu. Kiekviena tauta turi tokią pat gimintys, jei istorinėje eigoje ji nebuvo per daug sujaukta mišriomis vedybomis. Šis fiziologinis pagrindas daugelyje atvejų duoda galimybių atpažinti žmogaus tautybę, apie kurią jis pats gali ir nežinoti. Visa tai pareina nuo fiziologinio paveldėjimo principų, kurie laikomi pastoviais.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO NAMAI - JŪSŲ NAMAI

Visi kviečiami lankytis ir jaukiai praleisti laiką.

Klube veikia skaitykla, kurioje rasite beveik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, penktadieniais galite klausyti radijo valandėles bei pasistiprinti bulviniais blynais ir kitokiais valgiais.

6835 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio EX 1-1143

24 valandų patarnavimas

Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS
savininkas

35571 Vine Street
Eastlake, Ohio

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

PARAMA

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIČIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* CLEVELANDO NEOLITU-ANAI, susirinkę metinei sueigai spalio 28 d., apsvarstę praeitų metų nuveiktus darbus, prieš akis turi artėjančią Korporacijos 40 metų sukaktį. Teks vykti atstovauti skyriui į kitų padalinių ruošiamus minėjimus, teks ir patiemis padirbėti, kad šią sukaktį vietoje tinkamai atžymėjus.

Clevelando neolitanai šiemet savo metinę šventę atšvės šv. Jurgio parapijos salėje lapkričio 17 d. Iškilmingą aktą seks nuotaikingas korporacijos balius. Sueigoje buvo išrinkta ir nauja valdyba sekančių metų kadenčiai. Į naują valdybą buvo išrinkti: V. Stankevičius, B. Augustinavičiūtė, D. Mackevičiūtė, V. Staškevičius ir Variakojis.

* MADŲ PARODAI, ruošiami Clevelande lapkričio 4 d. šv. Jurgio parapijos salėje, rodomas ne mažas visuomenės susidomėjimas. Paroda suteiks ne tik progos pasigrožėti lietuvių moterų sukurtais aprėdalo modeliais, bet kartu patarnaus geram tikslui — senelių prieglaudos statybai Putname.

Parodai staliukai 4 ar 10 asmenims jau galima užsisakyti. Sekite skelbimą Dirvos 7 psl.

* VLADAS MACIEJAUSKAS spalio 27 d. sukūrė šeimą su Henni Kora Manton, Jaunąją porą sutokė kun. P. Dzegoraitis šv. Jurgio bažnyčioje. Vaisės vyko Čiurlionio ansamblio patalpoje.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos susirinkimo dalyviai klausosi dr. J. Mauruko mokslinės paskaitos. V. Plidžinsko nuotrauka

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija paskyrė 1000 dolerių Aleksandrynui

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, jau eilę metų pasižymėjusi ne vien tik savo profesiniu solidarumu, bet ir rodomu solidarumu lietuvių visuomeniniuose ir kultūriniuose baruose. Kasmet skirdami premijas (\$1,000) jų pačių parinktiems kultūriniais užsimojimams, ir šiemet savo metinio susirinkimo proga, spalio 27 d. šių metų premiją paskyrė pradėtam Aleksandryno leidimui paremti. Tai kartu gražus žestas prof. M. Biržiškos pradėtam dideliui moksliniam

darbui pagerbti.

Savo metiniame susirinkime Ohio lietuviai gydytojai buvo supažindinti su filmu "Vertical Frontiers", o dr. Jonas Maurukas skaitė gilią mokslinę vertę paskaitą "Serumo transaminazės ir kiti diagnostiniai enzimai". Metiniam susirinkimui vadovavo dr. E. Drukteinis, sekretoriavo dr. M. Garlienė.

D-jos pirmininkas dr. J. Stankevičius susirinkusius gydytojus supažindino su draugijos nuveiktais darbais. Pranešimus padarė

ir kiti valdybos nariai. Ta proga dr. Vl. Ramanauskas pakvietė savo kolegas aktyviau reikštis mūsų spaudoje, nes medicinos mokslas žengia sparčiu žingsniu pažangos keliu ir visuomenė turėtų būti informuojama to mokslo laimėjimais.

Po trumpų diskusijų, buvo išrinkta nauja valdyba sekantiems metams, į kurią įeina: dr. J. Lenkauskas, dr. Vl. Ramanauskas, dr. D. Degesys, dr. A. Martus ir dr. H. Brazaitis.

A.L.B. centrinių organų vardu sveikino ir už paramą dėkojo dr. inž. A. Nasvytis.

Tuo pat metu ir gydytojų žmonių, kurios taip pat veikia ir remia gydytojų visuomeninę veiklą, turėjo savo susirinkimą.

Gydytojų susirinkimas praėjo sklandžioje ir pakilioje nuotaikoje. Jo metu pasireiškė gyvas susidomėjimas lietuvių kultūriniais ir visuomeniniais reikalais.

Metinis gydytojų susirinkimas buvo baigtas bendra vakariene, — pobūviu, kurio metu jaunasis R. Vaitėnas akordeonu patiekė lietuviškų melodijų pykę. Pranešinėjo R. Baltrukėnaitė iš Akrono.

* Jonas Brazauskas, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikėjas, Kultūrinių Darželių lietuvių sekcijos pirmininkas šiuo metu gydomi Euclid — Glenville ligoninėje, 809 kamb. Apgailėstauja, kad dėl ligos negalys aktyviai dalyvauti susirinkimuose ir posėdžiuose. Jonui Brazauskui, veikiam senosios kartos darbuotojui, linkime greitos sveikatos.

* JAV Kongreso atstovai Michael A. Feighan ir Charles A. Vanik penktadienį, spalio 26 d., per Tėvynės Garsų radiją atsakė į eilę svarbių klausimų Kubos reikalu, kritikavo Amerikos Balso transliacijas ir paaiškino apie likimą tų rezoliucijų, kuriomis prašoma Baltijos valstybių klausimą iškelti Jungtinėse Tautose. Atstovų Rūmų narys Michael A. Feighan per lietuvių radiją pareiškė, kad klaidinga būtų taktika favorizuoti trijų Baltijos valstybių laisvės klausimą JT, ir palikti už durų visas kitas sovietų pavergtas ne rusų tautas. Esą Kongresas kitoje sesijoje priims kokią nors rezoliuciją pavergtųjų tautų reikalui, bet ji būsimi plačios skalės ir apimsianti visas pavergtas tautas, ypatingai tas, kurios yra tiesioginėje sovietų vergijoje.

Pasikalbėjimą su Kongreso atstovais vedė radijo programos vedėjas J. Stempužis ir J. Muliolis.

Pagerbkite ištikimą tarnybą visuomenei

Perrinkite ..

FRANK J.

LAUSCHE

U. S. SENATOR

Drąsus
čempionas už
visuomenės
reikalus

X FRANK J. LAUSCHE

Lausche for Senator Comm., Carter Hotel, John Elder, Mgr.

Griežtas K. Karpiaus laiškas

The Cleveland Press dienraštis, spalio 27 d. idėjo K.K. Karpiaus laišką, kuriame buv. Dirvos redaktorius ir uolus Clevelando lietuvių veikėjas reikalauja nubausti tuos, kurie susisukę sau lizdus Washingtono ir JAV spaudoje, pagalbėje Castro režimui įsigalėti Kuboje.

Nubausti jis reikalauja visus, kurie iš State Departamento skubėjo pripažinti Castro režimą. Visus tuos, kurie sukliudė JAV invaziją į Kubą, kada ten buvo nusavinti amerikonių turtai ir investicijos. Išdavikus, kurie padėjo Castrui, kad sugniuždžius invaziją 1961 m. pavasarį. Jis reikalauja nubausti ir tuos spaudos komentatorius, kurie įtikinėjo, kad Castro Chruščiovui nieko neraiškia ir kad Castro nusilenksias vieną dieną JA Valstybėms. Nubausti visus paleidusius melo dūmus, kad pridengus Sovietų karinę paramą Kubai — raportais, kad Chruščiovas esąs toks puikus vyras, kad jis ir Berlyno nejudinsias iki rinkimų. Baustini visi, kurie neigė Chruščiovo galimybes plėsti komunizmą kitose šalyse, nes jis turįs savo problemų viduje, ir kad komunizmas besitraukias: besitraukdamas atsidūrė net Kuboje!

BALTIJOS TAUTŲ RADIO VALLANDA

Artimesniam lietuvių, latvių ir estų išeivijos savitarpio bendra-

vimui Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas Juozas Stempužis numato lapkričio 5 d. pradėti transliuoti Baltijos tautų radijo programą. Estai ir latviai nuosirdžiai pritarė pasiūlymui. Nuo lapkričio 5 dienos Baltijos tautų radijo programa bus girdima kiekvieną pirmadienį nuo 8-9 val. vak. per WXEN-FM radijo stotį (banga 106,5 mgc.).

* Lithuanian Village akcijos perkant, jūs neaukote, o investuojate savo su-
taupas į pelningą verslą. Visi lietuviai privalėtų prisidėti prie lietuvių įmonės ugdymo ir plėtimo. Tat — pirkime visi Lithuanian Village akcijas.

Nekilnojamam turtui
pardavėjas — vyras ar moteris. Uždirbsite daug pinigų dirbdami pas mus. Besiplečiantis lietuvių rajonas. Puikiai įrengta įstaiga.
Teiraukitės pas
George Knaus
IV 1-9300

DIRVA METAMS
KAINUOJA TIK
10 DOLERIŲ

TORONTO IR CLEVELANDO SLA SUSIPAŽINIMO VAKARAS-POBŪVIS

Ivyks lapkričio 10 d., šeštadienį, 7:00 valanda vakare, LIETUVIŲ SALES NAMUOSE, 6835 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO

VAKARO GARBĖS SVEČIAS:

SLA PREZIDENTAS POVILAS DARGIS.

Vakaro programa: muzika, dainos, šokiai, deklamacijos, vaisės ir bičiuliškas pasilinksminimas. Įžangos mokestis (su vaisėmis) \$2.00 asmeniui. Įžangos ženklai iš anksto gaunami: Lietuvių Klube, Dirvos redakcijoje ir Baltic krautuvėje. Į susipažinimo ir broliško bendravimo vakarą-pobūvį kviečiami visi lietuviai — seni ir jauni.

Vakarą ruošia: SLA 14 Kuopos Valdyba

LAPKRIČIO MĖN. 4 D., SEKMADIENĮ, 4 V. PO PIETŲ.

ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE RUOŠIA

MADŲ PARODA

Pamatysite naujausius dieninius ir vakarinius rūbus.

Rūbų demonstravime dalyvauja: solistė P. Bičkienė, kuri mums ir padainuos ir Chicagos, Cicero bei Clevelando ponios — mėgėjos ir profesionalės.

Visos ir visi — ir vyrams pravartu pamatyti — kviečiami atsilankyti.

Saldumynai ir kava nemokamai.

Pelnas skiriamas senelių namų Putname statybai.

Kvietimus galima gauti pas: S. Stasiene, A. Neimaniene, R. Čiurberkiene, A. Alkaitį, Dirvoje ir Lietuvių Prekybos Namuose, nuo 2 val. prie įėjimo.

Ruošia: Marijos N. P. Seserų Rėmėjų
Clevelando Skyrius.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS
INSURED TO
10 000

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 126

1962 m. spalio 31 d.

KAS IR KUR?

LIETUVIAI SUSITINKA SU NIXONU

Richardas Nixonas, buv. JAV-bių viceprezidentas ir šiuo metu kandidatas į Kalifornijos gubernatoriaus postą, spalio mėn. 24 d. buvo susitikęs su įvairių tautinių grupių atstovais Los Angeles Ambassador viešbutyje.

Lietuvius šiame susitikime su Nixonu atstovavo: Lietuvių Dienų redaktorius Bernardas Brazdžionis, LB Los Angeles apylinkės pirmininkas Antanas Skirius, ALT Los Angeles skyriaus pirm. inž. Julius Jodelė, LB Vakarų Apygardos pirm. Kostas Liaudanskas, lietuvių komiteto Nixono kandidatūrai remti pirmininkai dr. Petras Pamataitis ir Kazys Lukšis, ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirm. inž. Antanas Mažeika, LFB Los Angeles skyriaus pirmininkas Juozas Kojelis, archt. inž. Edmundas Arbas ir teis. Aleksandras Dabšys. Be to, šios delegacijos sąsąta dalyvavo: Birutė Lembergaitė, Danutė Gustaitė ir Giedrė Gustaitė, visos trys pasipuošusios tautiniais rūbais. Rich. Nixon iš karto atkreipė dėmesį į lietuaites ir savo trumpame žodyje pasidžiaugė puošniais jų tautiniais rūbais. Susitikimo metu lietuaitės įteikė buv. JAV-bių viceprezidentui Rich. Nixonui knygą — Lithuania — Land of Heroes. (ii.)

• Prezidento A. Smetonos monografiją per Dirvą užsiprenumeravo: garbės prenumeratą — Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje (per J. Našliūną) prenumeratą — A. Danta — Guldford, Australia, V. Nagevičienė — Cleveland, Ohio.

• Prof. dr. Kazys Pakštas testamentu savo biblioteką paskyrė Pasaulio Lietuvių Archyviui. Jo žmona — Janina Pakštienė ir muzikas Balys Pakštas, velionio valios vykdytojai, tam pritarė ir dar pridėjo knygoms laikyti lentynas, rašomąjį

NAUJA ALT VALDYBA

Spalio 27 d. ALT Valdyba savo posėdyje, kuriame dalyvavo visi valdybos nariai, pasiskirstė pareigomis sekančiai:

Pirmininku -- L. Šimutis, pirmuoju vicepirm. -- Dr. P. Grigaitis, T. Blinstrubas, P. Dargis, K. Drangelis ir A. Rudis -- vicepirmininkai. Pirmuoju sekretorium išrinktas inž. Eug. Bartkus, antruoju -- dr. Vl. Šimaitis, išdininku lieka M. Vaidila, Finansų raštininku - Jonas Talalas.

ALT reikalams tvarkyti steigiamas centrinis biuras Chicagoje. Ateities veiklai plėsti bus sudaromos atskiros komisijos.

Posėdžio proga prezidentui Kennedy buvo pasiūsta ALT vardu sveikinimas dėl jo laikymosi Kubos klausimu.

stalą su kede ir kt. Janina Pakštienė dar pažadėjo padovanoti tautodailės rinkinius ir kitus papuošalus, kurie būdavo velionio kambaryje.

Gautoji biblioteka nebus išskirstoma po skyrius, bet laikoma nedalomu vienetu ir, galimybę atėjus, Pasaulio Lietuvių Archyve turės būti įrengtas atskiras kambarys su įrašų ant durų: Prof. dr. K. Pakšto biblioteka.

Kai gautoji medžiaga bus suregistruota ir surišuota, bus pranešta per spaudą visuomenės žiniai, kas joje yra.

• Alvudas susilaukė 300 dol. aukos, kurią išrūpino K. Katkevičienė, ilgametė SLA narė.

BOSTON

Nauja šeima

Irena Nikolskytė, neseniai baigusi Bostono universiteto dramos studijas ir gražiai užsirekomandavusi Bostono lietuviams dalyvaudama kultūrinių parengimų meninėje programoje, sukurė šeimą. Tikime, kad ponija Ehl ir toliau nepamirš mūsų. Laimingo ir gražaus ateities gyvenimo.

Philadelphijoje Lietuvių Bendruomenės surengtame Maironio minėjime spalio 14 d. LB pirm. J. Stiklorius, poeziją deklamavusi Irena Veblaitienė ir dr. J. Aistis, skaitęs paskaitą apie Maironio poeziją. V. Gruzdžio nuotrauka

PLB Kultūros Tarybos nariai posėdžiavę Philadelphijoje spalio 20 d. Sėdi iš kairės: dr. V. Maciūnas, dr. J. Puzinas, dr. A. Salys, V. Trumpa, A. Vaškešis, L. Dambriūnas ir dr. K. Ostrauskas. V. Gruzdžio nuotrauka

Atidėkim Kultūros Kongresą

Būdami susirūpinę lietuviškųjų jėgų subūrimu vieningam darbui bei jaunosios kartos aktyviu įsijungimu į mūsų kultūrinę veiklą, jaučiame pareigą pareikšti sekantį:

1. Ruošiamas Lietuvių Kultūros Kongresas, dėl įvykusių nuomonių skirtumų, nežinint kas bus bedaroma, savo pagrindinio tikslu -- nustatyti ateinančiam penkmečiui aiškias lietuviškosios kultūrinės veiklos gaires -- nebeatšieks.

2. Todėl Lietuvių Kultūros Kongresas turėtų būti atidėtas ir jo ruošimas perduotas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybai.

3. Kultūros Taryba organizuodama Kongreso pagrindus turėtų atkreipti dėmesį į sekančius punktus:

A. Pagrindiniais Kongreso kalbėtojais kviešti tik tokius asmenis, kurie jau yra darbai įrodę savo pajėgumą objektyviai įvertinti visą lietuvių kultūrinį gyvenimą.

B. Atkreipti dėmesį ir į Kongreso programą įjungti pilnateisius prelegentais jaunosios kartos žmones, neruošiant jokių specialios jaunimo sekcijos.

Su gilia pagarba --

Gabrielius Gedvila, Vanda Gegevičiūtė, Edvardas Kaminskas, Dalia Lukošūnaitė, Viktoras Mielulis, Viktoras Pauperas, Liudas Šienys, Liudas S. Šmulkštys, Romas Stakauskas, Rimas Stanūnas, Vaidotas Vaitys, Rimas Vėžys.

* RAIMUNDAS MIŠAUSKAS laimėjo konkursą įrengti karinės aviacijos bazės puskarininkių ramovę (N.C.O. Club). Konkurse dalyvavo du aviacijos inžinieriai ir R. Mišauskas. Konkurso komisija R. Mišausko projektą rado tinkamiausiu ir, laisvai su juo susitarus, jam ir pavedė tą projektą įvykdyti. (R. Mišauskas yra minimo aviacijos dalinio rezervo).

Minima puskarininkių ramovė yra įrengta pastate, kuris, prieš ramovės įrengimą, priminė apleistą kluoną ir buvo paskirtas nugriovimui.

Š.m. spalio mėn. pradžioje įvyko ramovės atidarymas. Atidarymo pokilyje dalyvavo du National

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS

PREMIJA — 250 DOL.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1963 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI. Dirva, Novelės Konkuras, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raktelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1963 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkaltėti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo. Tačiau autorius nenustoja teisių premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną. Tas pats autorius konkursui gali atsiųsti ne daugiau, kaip dvi noveles.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gažinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS

DETROIT

Rašytojas Aloyzas Baronas Dainavos parėmimo baliuje

Lapkričio 3 d., šeštadienį, 7:30 val. vak., 4801 Oakman Blvd. prie W. Chicago, modernioje ir didžiulėje gr. ortodoksų salėje įvyksta tradicinis Dainavos rudens balius-vakarienis.

Šiai progai atvyksta žinomas rašytojas - humoristas Aloyzas Baronas, kuris skaitys pluoštą savo humoristinės kūrybos ir suteiks balius svečiams gerą progą, bent valandėlį, užmiršti pilką kasdienybę ir, atsipalaidavus nuo kasdinių bėdų, skaniai pasijuokti. Juk niekas žmogų taip

Guard generolai, Srities rezervo ir minimos aviacijos bazės komendantai. Pokylio metu pasakytoje kalboje, aviacijos bazės komendantas pabrėžė, kad ši puskarininkių ramovė esanti kaip estetiškai ir kitais požiūriais, viena iš gražiausių kontinento aviacijos bazių ramovių. Ir bendrai komendantas negailėjo šiltų žodžių projekto autoriui, kuris pokylio svečiams buvo pristatytas ir pakviestas pasakyti momentui pritaikytą kalbą.

Raimundas Mišauskas yra Cicerio, III. gyventojas, baigęs Illinois Universitetą, įsigydamas B.F.A.A. laipsnį. Dabartiniu metu dirba privačioje firmoje kaip industrial designer. Yra suprojektavęs reklaminių šviesą, komerciniame pasaulyje žinomą "shooting star" vardu, kurią firma yra užpatentavusi.

Karinę prievolę atliko U.S. Air Force parašutininkų dalinyje, s.v.

gerai neveikia, kaip geras humoras ir mokėjimas savo kasdieninius rūpesčius bent retkarčiais užmiršti.

Tat nepraleiskite progos išgirsti rašyt. Aloyzą Baroną, kaip humoristą Dr. S. Aliūną, Detroit, kuris būdamas vienu iš Dainavos šimtininkų-rėmėjų ir ši kartą, savo atsilankymu, prisidės prie Dainavos parėmimo.

Išgirsite dar ir kupletų dienų aktualijomis, kuriuos išpildys Detroito dar negirdėtų dainininkų grupė.

Baliaus metu numatoma dar pora malonių staigmenų jaunesniesiems balius dalyviams.

Visa programa rudens spalvų aplinkoje, grojant ZORIA orkestrui, ir puiki vakarienis, sudarys geriausią progą linksmai ir turiningai praleisti lapkričio 3 d., šeštadienio vakarą, o gausus visuomenės atsilankymas padės išlaikyti Dainavą gaivalinga užplanuotose darbuose ir įgalins, ypatingai jaunąją kartą, Dainavą džiaugtis ir naudotis dar ilgus metus.

Vakarienei sudaromi stalai 8 asm., kas neįstengs susidaryti stalo iš anksto galės ten pat vietoje susiorganizuoti. Kas dar neįsigijo bilieto, galima užsisakyti telefonu 826-1361. Bilietų kaina: 5 dol. suaugusiems, 3 dol. studentijai.

Rengėjai kviečia Detroito ir apylinkių visuomenę į šią Dainavos puotą kuo skaitlingiau atsilankyti.

— Jdv —

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 3 D. LDK BIRUTĖS D-jos Chicago centrinio skyriaus tradicinis koncertas balius.

LAPKRIČIO 4 Tėvų Marijonų Bendradarbių Chicago apskrities metinė vakarienis Šarkos restorane.

LAPKRIČIO 10 D. BALFo Chicago apskrities rudeninis koncertas-banketas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 10 D. Chicago Lietuvių Operos balius Western Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 10 D. Korp! Neo-Lithuania metinė šventė Midwest viešbutyje.

LAPKRIČIO 10 D. Vilniaus diena su akademine ir koncertine dailimi Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 10 D. Rudens derliaus tautų pasirodymas Navy Pier patalpose, dalyvaujant ir lietuvių atstovams.

LAPKRIČIO 10 D. Dail. A. Rūkštelės parodos atidarymas Jaunimo Centre.

DiSalle, Locher Greet Kennedy

Gubernatorius Michael V. DiSalle (kairėje) ir burmistras Ralph S. Locher sveikina Prezidentą Kennedy Public Square. Už jų matosi Ray T. Miller, demokratų pirmininkas ir kongresmanas Michael A. Feighan.

Šiame paveiksle jungiasi trys amerikona trijų atskirų tautybių pagrindu — italų, rumunų ir airių. Jie jungiasi giliai įsisąmoninę JAV, Ohio ir Clevelando gyventojų gerovę.

X MICHAEL V. DiSALLE DEMOCRAT

Citizens Committee to Reelect Governor DiSalle
E. A. Stowell, Director Rt. 1 — Blacklick, Ohio